

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

11 Νοεμβρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5234

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 141452/Δ2

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας της Α΄ τάξης Γυμνασίου.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το εδάφιο γ της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 1566/1985 (Α΄ 167), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2525/1997 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (Α΄ 188).

2. Την υποπερ. ββ της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3966/2011 «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 118).

3. Το άρθρο 175 του ν. 4823/2021 «Αναβάθμιση του Σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» (Α΄ 136).

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α΄ 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133).

5. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α΄ 119).

6. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α΄ 123).

7. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α΄ 2).

8. Την υπό στοιχεία 168/Υ1/08-01-2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ζωή Μακρή» (Β΄ 33).

9. Την υπό στοιχεία 104671/ΓΔ4/27-09-2021 υπουργική απόφαση «Πilotική Εφαρμογή Προγραμμάτων Σπου-

δών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» (Β΄ 4003).

10. Τις υπ΄ αρ. 55/14-10-2021 και 56/21-10-2021 πράξεις του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

11. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/700/136036/Β1/25-10-2021 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνον

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας της Α΄ τάξης Γυμνασίου ορίζεται ως εξής:

Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι συντεταγμένες του νέου Προγράμματος Σπουδών στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας

Το νέο ΠΣ της Οικιακής Οικονομίας δομήθηκε έχοντας ως βασικό άξονα να «μυήσει» τους/τις μαθητές/-τριες της Α΄ Γυμνασίου στις βασικές αρχές και ιδέες της επιστήμης της Οικιακής Οικονομίας. Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, ως μάθημα του πεδίου των κοινωνικών επιστημών διατηρεί την οικονομική του φυσιογνωμία, που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του, έχοντας συνάμα κοινωνιολογικές και ψυχολογικές προεκτάσεις. Παράλληλα, για να υποστηρίξει τον γνωσιακό και παιδαγωγικό του χαρακτήρα, δανείζεται ιδέες και αρχές από τις ανθρωπιστικές και τις θετικές επιστήμες.

Χωροθετικά, η Οικιακή Οικονομία εστιάζει - και «διερευνά επιστημονικά» - στο τι συμβαίνει στην «οικία μας», τον «οίκο» δηλαδή των αρχαίων Ελλήνων, το «σπιτικό» της ελληνικής παράδοσης, το «home» των αγγλόφωνων κοινωνιών, το «chez nous» των γαλλόφωνων.

Στο πλαίσιο του νέου ΠΣ όμως τα ανωτέρω αναπτύσσονται, διευρύνονται και επικαιροποιούνται υπό το πρίσμα της έννοιας της ευημερίας - ζητούμενο της σύγχρονης κοινωνίας-, ενώ υποστηρίζεται και ενδυναμώνεται ο ψηφιακός γραμματισμός των μαθητών/-τριών, στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού συστήματος το οποίο εκσυγχρονίζεται και ακολουθεί τα ερεθίσματα εκείνα που θα καλλιεργήσουν το κριτικό πνεύμα του αυριανού Ευρωπαίου και μετέπειτα οικουμενικού πολίτη. Τέλος, το νέο ΠΣ συντονίζεται με τις κατευθύνσεις που δίνονται από το Συμβούλιο της ευρώπης σχετικά με την καλλιέρ-

γεια ικανοτήτων (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες) στους/στις μαθητές/-τριες, υιοθετώντας το μοντέλο του καινοτόμου και δημιουργικού σχολείου, που παραμένει ανοιχτό στην κοινωνία και στις εξελίξεις, παρέχοντας μια οικονομική εκπαίδευση με συνοχή, προσιτή σε όλους/-ες τους/τις μαθητές/-τριες που αναστοχάζονται επί των μαθησιακών τους διαδικασιών και πρακτικών (μαθαίνουν το μανθάνειν). Η εκπαίδευση αυτή γίνεται συνεπώς αντιληπτή ως μια ολοκληρωμένη, μεθοδική και αποτελεσματική διεργασία, που έχει στο κέντρο της τον/την μαθητή/-τρια, ο/η οποίος/-α:

- «χτίζει» ικανότητες που προάγουν γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες, αξίες και οδηγείται στον αναστοχασμό προεπιμαζόμενος/-η για το μέλλον του/της ως πολίτη,

- νοηματοδοτεί αποφάσεις και αναλαμβάνει πρωτοβουλίες βασιζόμενες σε επιστημονικά δεδομένα,

- επικοινωνεί με άλλους και διαχειρίζεται θέματα σχετικά με την οικογένεια, την κοινωνία και την οικονομία, θεσμοί που τα τελευταία χρόνια γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκοι, πράγμα που δυσχεραίνει την κατανόησή τους,

- σκέφτεται ως ενεργός/-ή πολίτης σε θέματα κατοικίας, ενδυμασίας, διατροφής, περιβάλλοντος, υγείας,

- λειτουργεί ως υπεύθυνος/-η καταναλωτής/-τρια, που αναστοχάζεται και αποφασίζει επειδή γνωρίζει, μπορεί και επιλέγει σωστά σε θέματα διατροφής, υγείας, κατοικίας, ενδυμασίας, δεδομένης της στενότητας των πόρων. Βρίσκει εναλλακτικές λύσεις σε θέματα που απασχολούν τα οικονομικά του/της, καθώς συγκρίνει τις διάφορες προσφορές της αγοράς και παίρνει αποφάσεις που θα προάγουν την ευημερία του/της,

- καθίσταται οικονομικά εγγράμματος/-η -δεδομένου ότι ο πυρήνας της Οικονομικής είναι η μελέτη της στενότητας και της επιλογής-, οπότε και γίνεται ικανός/-ή να λαμβάνει αποφάσεις.

Συνεπώς, το νέο ΠΣ θέτει τις βάσεις και προωθεί την ευημερία του ατόμου, της οικογένειας και κατ'επέκταση της κοινωνίας, βάζοντας στο κέντρο του τον/την έφηβο και τις επιλογές του/της. Και αυτό γιατί κάθε ζήτημα που απασχολεί τον οίκο -το νοικοκυριό, το οικονομικό και κοινωνικό κύτταρο της κοινωνίας, επί της ουσίας- σχετίζεται με τις ατομικές επιλογές των μελών του, δηλαδή με αποφάσεις αναφορικά με το τι μπορούν να κάνουν ή να μην κάνουν τα άτομα καθώς αντιμετωπίζουν τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής. Συνεπώς, καλλιεργώντας ικανότητες στους/στις εφήβους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες), το σχολείο τους/τις ενδυναμώνει καθιστώντας τους/τις ικανούς/-ές να οραματιστούν την προσωπική τους ανάπτυξη, τη μετέπειτα κοινωνική τους πρόοδο, καθώς και τη βιωσιμότητα του πλανήτη.

Συμπερασματικά λοιπόν, το νέο ΠΣ προωθεί μια παιδαγωγικά ευαίσθητη με υψηλές προσδοκίες εκπαίδευση κατάλληλα προσαρμοσμένη σε κάθε μαθητή/-τρια, με ρεαλιστικούς μαθησιακούς στόχους, διδακτικά ευέλικτη και πολυεπίπεδη. Η εκπαίδευση αυτή βασίζεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο και ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες. Θέτει ως επίκεντρο την οικογένεια -ως οικονομική και κοινωνική μονάδα-, διασώζει εύλο-

γες και αναγκαίες ισορροπίες ανάμεσα στις ανάγκες του παραδοσιακού και του σύγχρονου τρόπου ζωής, χωρίς να μετατρέπει το μάθημα σε κενή γνώση, αλλά σε βίωμα υπεύθυνης συμπεριφοράς για τη χάραξη ενός «ενάρετου» τριγώνου μεταξύ εκπαίδευσης, ρύθμισης των επιλογών -δεδομένης της στενότητας των πόρων- και προστασίας των καταναλωτών και των πόρων.

Οι νέες απαιτήσεις για την οικονομική εκπαίδευση στο ελληνικό και στο ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό περιβάλλον

Οι διεθνείς εξελίξεις του 21ου αιώνα επιβεβαιώνουν ότι ο οικονομικός αλφαριθμητισμός παιδιών και εφήβων είναι απαραίτητος στη σύγχρονη σχολική πραγματικότητα, γιατί ολοκληρώνει την εκπαίδευση των μαθητών/-τριών επιτρέποντας τον μετασχηματισμό τους σε ενεργούς πολίτες.

Παράλληλα βλέπουμε ότι από την αρχαιότητα, η ανάγκη ευταξίας στο νοικοκυριό μέσω της ορθής διαχείρισής του αποτέλεσε ολόκληρο κεφάλαιο στα «Οικονομικά» του Ξενοφώντα (Οικ. 8.1-8.10). Το κεφάλαιο αυτό έρχεται ως συνέχεια στο 7ο κεφάλαιο, όπου ο Σωκράτης άρχισε να αφηγείται τη συνάντησή και τον διάλογό του με τον Ισχύμαχο, έναν ευυπόληπτο Αθηναίο, που όλοι τον θεωρούσαν καλόν καγαθόν εξαιτίας και του τρόπου που διαχειριζόταν τα του οίκου του. Συνεπώς στις μέρες μας, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού διαλόγου, κάθε χώρα είναι υπεύθυνη για το οικείο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέχει θεμελιώδη υποστηρικτικό ρόλο, ενθαρρύνοντας και νομοθετώντας τη συνεργασία και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών-μελών με στόχο την οικονομική ανάπτυξη - που πρέπει να ξεκινά από τα του οίκου - και με απώτερο σκοπό τη βελτίωση των κρατών-μελών. Για τον λόγο αυτό είναι απολύτως αναγκαίο οι αυριανοί πολίτες της ΕΕ να διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες οικονομικού αλφαριθμητισμού στα εν οίκω, ώστε να επιτύχουν ως αυριανοί ενεργοί πολίτες, όχι μόνο στη χώρα τους, αλλά και ευρύτερα.

Τα προβλήματα σε θέματα υγείας, φυσικού περιβάλλοντος, τα διατροφικά σκάνδαλα, ο υπερκαταναλωτισμός σε θέματα κατοικίας και ενδυμασίας, η έλλειψη αποταμιευτικής συνείδησης, η έλλειψη κεφαλαίου έκτακτης ανάγκης, τα λανθασμένα καταναλωτικά πρότυπα, η υπερχρέωση των οικογενειών, οι αυξημένες πιθανότητες πτώχευσης των νοικοκυριών και πολλά άλλα προβλήματα που οξύνθηκαν από τις αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης του 2008, και παράλληλα ο μετασχηματισμός των κοινωνιών, η πολυπολιτισμικότητα, η παγκοσμιοποίηση, οι νέες τεχνολογίες, οι νέες παιδαγωγικές αντιλήψεις, όπως και το πρόβλημα της σχολικής αποτυχίας σε μαθητές/-τριες με υψηλές ικανότητες, καθώς και οι εγγενείς αδυναμίες του ισχύοντος ΠΣ κάνουν πλέον επιτακτικό το εγχείρημα επικαιροποίησης του σχεδιασμού και σύνταξης του γενικού πλαισίου μακροπρόθεσμης οργάνωσης και διδασκαλίας του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας. Η ανάγκη αυτή γίνεται πλέον επιτακτικότερη, ειδικότερα τώρα που και το ίδιο το αντικείμενο επικαιροποιείται ανταποκρινόμενο στις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/-τριών, αποσκοπώντας πλέον στη

μελλοντική ευημερία των ατόμων και των οικογενειών τους.

Συνεπώς, η εκπαίδευση που παρέχει το μάθημα, εκτός του προφανούς, αφορά τη χειραφέτηση των νέων, καλλιέργει την υπεύθυνη κατανάλωση και τον οικονομικό αλφαριθμητισμό και πολεμά τον ενδεχόμενο κοινωνικό αποκλεισμό. Αυτός ο εγγραμματισμός των μαθητών/-τριών θα χρειαστεί να συνδυάσει γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές, που θα αναδείξουν ένα αξιακό σύστημα ενισχυτικό στη λήψη σωστών αποφάσεων, με απώτερο στόχο την επίτευξη της ατομικής και κοινωνικής ευημερίας, την ενδυνάμωση της βιωσιμότητας του πλανήτη και την κατάκτηση της ιδιότητας του οικουμενικού πολίτη. Παράλληλα, η θεώρηση αυτή συνάδει με τον εξής ορισμό της Οικονομικής κατά την εφαρμογή της σε θέματα που σχετίζονται με τον οίκο: «τα Οικονομικά (Οικονομική) είναι η επιστήμη η οποία μελετά το μέρος της ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσης που είναι περισσότερο συνδεδεμένο με την ικανοποίηση και με τη χρήση των υλικών απαιτήσεων που οδηγούν στην ευημερία. Έτσι, είναι από τη μια η μελέτη του πλούτου και από την άλλη, πιο σημαντικά, η μελέτη του ανθρώπου» (Alfred Marshall, «Principles of Economics»).

Συνεπώς, η συμμετοχή όλων των μαθητών/-τριών στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας με βάση το νέο ΠΣ θα συμβάλει στην αρτιότερη οργάνωση της βασικής εκπαίδευσης στη χώρα μας με πλεονέκτημα τον οικονομικό αλφαριθμητισμό των νέων. Φυσικά, αδιαπραγμάτευτοι παραμένουν οι δύο άξονες πάνω στους οποίους θα αναπτυχθεί η εκπαίδευση αυτή, οι οποίοι βασίζονται:

α) στο πλαίσιο σταθερών ευρωπαϊκών αξιών, όπως η δημοκρατία, η κοινωνική συνοχή, η κοινωνική δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και

β) σε σαφή πολλαπλά εκπαιδευτικά κριτήρια αναπαραστάσης, έκφρασης και εμπλοκής και σε συνακόλουθους σαφείς εκπαιδευτικούς στόχους, όπως η ευαισθησία, ο σεβασμός, η ανοχή, η ενσυναίσθηση, η κατανόηση, η κριτική στοχαστικότητα και η ευρύτητα των οριζόντων.

Τέλος, το ΠΣ προωθεί τις συνέργειες, καθώς συνάδει με μια σειρά από άλλες δράσεις που στοχεύουν στην ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης, όπως για παράδειγμα τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, καθώς και οι δράσεις επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και ενίσχυσης της ψηφιακής ετοιμότητας. Πιο συγκεκριμένα, στο σχολείο του 21ου αιώνα και στην «κοινωνία της γνώσης», το νέο ΠΣ της Οικιακής Οικονομίας στηρίζει ένα εκπαιδευτικό σύστημα ικανό να προάγει το κριτικό πνεύμα των αυριανών πολιτών. Χρησιμοποιεί το δίδυμο «οικονομική εκπαίδευση» και «βιώσιμη και αειφόρα ανάπτυξη» ως στρατηγικό μέσο, για να εκπαιδεύσει στα νέα ζητούμενα και να μεταδώσει ικανότητες -δηλαδή γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες και αξίες, σύμφωνα με τον ορισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης-, οι οποίες σε πραγματικές συνθήκες θα οδηγήσουν στη λήψη ορθών αποφάσεων, στη διαχείριση των προσωπικών οικονομικών και των οικονομικών του οίκου και γενικότερα θα βοηθήσουν τα άτομα στην ολόπλευρη διαχείριση της ζωής τους, η οποία θα τα οδηγήσει στην ευημερία. Με άλλα λόγια, το

μάθημα φιλοδοξεί να συμβάλει στην αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών/-τριών, ώστε ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες, να ζήσουν δημιουργικά, να αποκτήσουν ευημερία και να επιτύχουν βιώσιμη και αειφόρα ανάπτυξη με σκοπό την ευημερία.

Στοιχεία της φυσιογνωμίας του γνωστικού αντικείμενου

Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας ανήκει στο επιστημονικό πεδίο των κοινωνικών επιστημών και ειδικότερα της Οικονομικής επιστήμης, έχοντας παράλληλα και ευρύτερες ψυχοκοινωνικές προεκτάσεις, γεγονός που του προσδίδει έναν πολύπλευρο και πολυσχιδή χαρακτήρα. Ουσιαστικά, το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας διατηρεί τη φυσιογνωμία του, όπως είχε ήδη προσδιοριστεί στο παρελθόν (Β' 2296/2015) και διευρύνεται και επικαιροποιείται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- ποιότητα ζωής (του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας) και ευημερία, που άπτεται της βιωσιμότητας και της αειφορίας και ακολουθεί τις αρχές της Οικιακής Οικονομίας,

- διαμόρφωση και προαγωγή της υπεύθυνης συμπεριφοράς του καταναλωτή,

- αντιμετώπιση της οικογένειας ως οικονομικής μονάδας, που παράγει οικονομικά αγαθά και είτε περιορίζεται μόνο στο να τα καταναλώσει, είτε μετεξελισσεται σε μια βιώσιμη οικογενειακή επιχείρηση υιοθετώντας τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά διοίκησης και λειτουργίας,

- απόκτηση βασικών ικανοτήτων διαχείρισης του χρήματος στο πλαίσιο της βασικής εκπαίδευσης,

- προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας και της κοινωνικής ευεξίας όλων των μαθητών/-τριών,

- προαγωγή ενός υγιούς τρόπου ζωής για όλους τους ανθρώπους,

- διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, με βάση την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, της κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας των ατόμων και την ευαισθητοποίηση των μαθητών/-τριών σε θέματα ευρύτερου περιβάλλοντος, δηλαδή σε ό,τι έχει σχέση με τα περί του «οίκου» τους,

- αναγνώριση των δικαιωμάτων όλων των ατόμων του κοινωνικού συνόλου και διαμόρφωση κουλτούρας συμπερίληψης από τους/τις μαθητές/-τριες στο πλαίσιο των βασικών τους σπουδών.

Συνεπώς, το μάθημα -στο πλαίσιο της αναζήτησης μιας ποιοτικής και με νόημα ζωής για τους νέους και τις οικογένειές τους- αποτελεί ουσιαστικά τη διάσταση εκείνη της Οικονομικής Επιστήμης που ασχολείται με τον άνθρωπο και τη διαρκή προσπάθειά του για ευημερία, ποιότητα ζωής και αειφόρα διαχείριση των διαθέσιμων πόρων του μέσα από τις σωστές επιλογές, δεδομένης της υπάρχουσας στενότητας, στο πλαίσιο της καθημερινότητας του «οίκου».

Οι έννοιες των όρων «ποιότητα ζωής» και «ευημερία» άπτονται όλου του φάσματος των συνθηκών της ζωής και των τομέων δραστηριοποίησης των μελών της οικο-

γένειας του/της εφήβου που αφορούν την οικονομική διαχείριση, την καταναλωτική συμπεριφορά, τη διατροφή, τις διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις, τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, της πολιτισμικής κληρονομιάς, της κατοικίας, της ενδυμασίας, της υγείας κ.ά., και οι οποίοι συμβάλλουν στη διασφάλιση της σωματικής και ψυχικής υγείας και οδηγούν στην ευημερία. Η προσέγγιση των όρων «Οικονομία» και «Βιώσιμη Ανάπτυξη» στο μάθημα γίνεται σε επίπεδο «οίκου», δηλαδή βασικής οικονομικής μονάδας, και προχωρά σε βάθος. Πιο συγκεκριμένα, πρωταρχικά στοχεύει στη βέλτιστη και βιώσιμη διαβίωση των ατόμων και των οικογενειών τους. Στον 21ο αιώνα, όμως, οι παραπάνω έννοιες έχουν επίπτωση ενδεχομένως και στα ευρύτερα περιβάλλοντα διαβίωσης, δηλαδή στις κοινότητες, εξαιτίας του ότι οι δυνατότητες, οι επιλογές και οι προτεραιότητες των ατόμων και των οικογενειών, δηλαδή του οικονομικού όρου «νοικοκυριά», προκαλούν επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα. Με τον τρόπο αυτό ξεκινώντας κανείς από τα «εν οίκω» φτάνει έως τις τοπικές και παγκόσμιες κοινότητες.

Για τον λόγο αυτό το μάθημα πλέον ως μορφωτικό αγαθό, από τη φύση του, συμβάλλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας ευαισθητοποιημένων και υπεύθυνων πολιτών, οι οποίοι κατανοώντας τις δομές της κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης του οικογενειακού, κοινωνικού και ευρύτερου τους περιβάλλοντος, κατανοούν συνάμα και το περίπλοκο παγκόσμιο περιβάλλον και είναι σε θέση να λαμβάνουν ενημερωμένες προσωπικές, κοινωνικές και οικονομικές αποφάσεις, ώστε να γίνουν οι ίδιοι φορείς αλλαγής για μια πιο δίκαιη και αειφόρα κοινωνία.

Σε αυτή την κατεύθυνση το νέο ΠΣ προτείνει διδακτικές προσεγγίσεις που δεν αρκούνται στο να κεντρίσουν το ενδιαφέρον ή να περιοριστούν σε θεωρητικές κατανοήσεις, αλλά συνιστούν δραστηριότητες οι οποίες δημιουργούν για τους/τις μαθητές/-τριες εμπειρίες που αφυπνίζουν τον νου και την ψυχή τους - εμπειρίες με νόημα.

Η διαθεματικότητα του μαθήματος τού προσδίδει πλεονεκτήματα που επιτρέπουν την ανάπτυξη εξειδικευμένων προσεγγίσεων και ερμηνειών και αποσκοπούν στην ενίσχυση των ποιοτικών δεικτών διαβίωσης του ανθρώπου στους περισσότερους κοινωνικούς τομείς της καθημερινής του δράσης, σε τοπικό ή/και σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνεπώς, η δημιουργία μαθησιακών εμπειριών με νόημα υποβοηθά τους/τις μαθητές/-τριες να εξοικειωθούν με τις κεντρικές ιδέες της θεματικής που μελετούν και να γίνονται ικανοί/-ές να αναγνωρίζουν τις ιδέες-κλειδιά του κάθε ζητήματος επαναδιατυπώνοντας νέες ιδέες και προτάσεις με δικά τους λόγια, μετασχηματίζοντας τη γνώση σε μεταγνώση και κατακτώντας με τον τρόπο αυτό την ενσυνείδητη πολιτεότητα και τον οικονομικό εγγραμματισμό.

Η μαθητοκεντρική κατεύθυνση του νέου ΠΣ -η προσέγγιση του/της μαθητή/-τριας ως προσωπικότητας που «οικοδομεί» ενεργητικά τη μάθησή του/της αλληλεπιδρώντας με το περιβάλλον του/της καθώς αποκτά γνώσεις και αναπτύσσει στάσεις, δεξιότητες και αξίες- βρίσκεται στο κέντρο της οργάνωσής του. Αυτό συμβάλλει

στο να συνενωθούν στο πεδίο της Οικονομίας θεματικές που σχετίζονται με τις προκλήσεις της καθημερινής ζωής σε επίπεδο βασικής οικονομικής μονάδας, δηλαδή «οίκου- νοικοκυριού», διαμορφώνοντας τη θεματολογία του μαθήματος. Στο πλαίσιο αυτό, στο παρόν ΠΣ η οικονομική εκπαίδευση νοείται ως η διαδικασία εκείνη μέσω της οποίας οι μαθητές/-τριες ως μελλοντικοί/-ές καταναλωτές/-τριες αποκτούν βαθύτερη κατανόηση των πόρων του «οίκου» και της στενότητάς τους και συνάμα αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τους κινδύνους και τις ευκαιρίες της αγοράς, λαμβάνοντας τις κατάλληλες αποφάσεις με βάση μια σύγχρονη εκπαίδευση.

Συνεπώς, στο ΠΣ της Οικιακής Οικονομίας, μάθημα που διδάσκεται στην Α΄ Γυμνασίου, αναφερόμαστε στον πυρήνα της κοινωνίας και της οικονομίας, τη μικρότερη οικονομική μονάδα, το «νοικοκυριό», και τις ποικίλες επιλογές του σε θέματα οικονομίας, διατροφής, υγείας κ.ά. Αναφέρουμε συνάμα ενδεικτικά και επιγραμματικά τη σχέση του με τις άλλες οικονομικές μονάδες, δηλαδή τις επιχειρήσεις και το κράτος, έτσι ώστε οι μαθητές/-τριες να διαμορφώσουν μια πρώτη αναπαράσταση του τρόπου με τον οποίο κινούνται στην οικονομία το χρήμα, τα αγαθά, οι υπηρεσίες, καθώς και οι συντελεστές παραγωγής σε ένα βασικό διάγραμμα κυκλικής ροής μέσα στη λειτουργία της αγοράς.

Με τον τρόπο αυτό η Οικιακή Οικονομία καθίσταται το μάθημα - κλειδί της βασικής εκπαίδευσης, γιατί θέτει ως κύριο σκοπό του την προάσπιση, τη βελτίωση και την προαγωγή της ευημερίας και της κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/-τριών, αφενός με την ανάπτυξη των ικανοτήτων και της κριτικής τους σκέψης και αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού τους περιβάλλοντος, ώστε να καταστούν οι μαθητές/-τριες αυτόνομα και παραγωγικά μέλη της κοινωνίας.

Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ

Γενικοί Σκοποί

Γενικοί σκοποί του ΠΣ του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας της Α΄ τάξης Γυμνασίου -τάξη-κλειδί, ως εισαγωγική στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση- είναι:

- α) να προωθεί την επιστημονική γνώση σε θεματικές και διδακτέα ύλη που αφορούν τον οικονομικό αλφαριθμητισμό, εστιάζοντας στην οργάνωση και τη λειτουργία της οικογένειας ως οικονομικής μονάδας σε συνδυασμό με τη διαχείριση του φυσικού και κοινωνικοπολιτισμικού της περιβάλλοντος,

- β) να οικοδομεί ένα στιβαρό μορφωτικό πλαίσιο/ πεδίο γνώσης και κατανόησης για το σύνολο των μαθητών/-τριών, προκειμένου να μπορέσουν μελλοντικά ως πολίτες να αξιοποιήσουν τους κοινωνικούς, φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους και να συμβάλουν στην ανάπτυξη, τόσο την προσωπική όσο και τη συλλογική, με γνώμονα την ποιότητα ζωής, τη βιωσιμότητα και την ευημερία,

- γ) να παρέχει σε όλους/όλες τους/τις μαθητές/-τριες -χωρίς διακρίσεις και διαχωρισμούς- γνώσεις, δεξιότητες εγγράμματος οικονομικά πολίτη, στάσεις και αξίες πάνω σε πραγματικές ανάγκες, προκειμένου οι μαθητές/-τριες ως αυριανοί πολίτες να αναπτύξουν ικανότητες, να υιοθετήσουν δεξιότητες και στάσεις που θα καλύπτουν

ολόπλευρα τη δραστηριότητα της καθημερινής ζωής μεμονωμένων ατόμων και οικογενειών τόσο στην παραγωγή όσο και στην κατανάλωση, έχοντας επίγνωση του βασικού διλήμματος της στενότητας και της επιλογής στις αποφάσεις τους,

- δ) να προάγει νέες συμπεριφορές και στάσεις ζωής που οδηγούν σε μια βιώσιμη ανάπτυξη -τόσο ατομική όσο και συλλογική-, και τις οποίες, εάν ενστερνιστούν στο μέλλον ως καταναλωτές/-τριες, εργαζόμενοι/-ες, επιχειρηματίες, θα αυξηθεί η διαφάνεια, θα βελτιωθεί η προστασία από το φάσμα της φτώχειας και θα ανακτηθεί, τέλος, η εμπιστοσύνη σε προσωπικές επιλογές,

- ε) να δημιουργεί τις προϋποθέσεις και συνάμα να προσφέρει τις ευκαιρίες, ώστε οι μαθητές/-τριες να αναπτύξουν ικανότητες και επάρκειες σε θέματα διαχείρισης οικονομικών, διατροφής, κατοικίας, περιβάλλοντος, ενδυμασίας και υγείας -ικανότητες που χαρακτηρίζουν τον εγγράμματο άνθρωπο-, καλλιεργώντας παράλληλα την ηθική, κοινωνική ευαισθησία και τη συναισθηματική τους νοημοσύνη,

- στ) να συντελεί στον σεβασμό και στον ενσυναίσθητο διάλογο μεταξύ μαθητών/-τριών με διαφορετικές απόψεις, αντιλήψεις ή δεσμεύσεις πάνω σε ζητήματα επιλογών και αυτορρύθμισης,

- ζ) να συνεισφέρει δημιουργικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/-τριών, κατά την αναμέτρησή τους με την πολυπλοκότητα της σύγχρονης ζωής και τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης -στο πλαίσιο της ευρύτερης κοινωνικής ζωής τους- και να τους/τις βοηθά στην κατανόησή της, τονίζοντας συνάμα τη συλλογική και την ατομική ευθύνη,

- η) να συμβάλλει στο να καλλιεργήσουν οι μαθητές/-τριες ήπιες δεξιότητες και να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες,

- θ) να προάγει ποικιλοτρόπως την ευημερία έχοντας ως βάση την οικογένεια ως οικονομική μονάδα.

Γενικοί στόχοι

Το νέο ΠΣ του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας για την Α' τάξη Γυμνασίου δομείται πάνω στον άξονα «Οικιακή Οικονομία, ευημερία και αειφόρος ανάπτυξη στα εν οίκω, δηλαδή στο νοικοκυριό». Ο όρος «νοικοκυριό», σύμφωνα με την Οικονομική επιστήμη, χρησιμοποιείται για να περιγράψει έναν κοινωνικό θεσμό ή πιο απλά μια κοινωνική ομάδα. Η Ελληνική Στατιστική Αρχή επιλέγει την έννοια «νοικοκυριό» για να περιγράψει είτε την έννοια της οικογένειας, δηλαδή ένα σύνολο ατόμων που ζουν μαζί, είτε ένα άτομο το οποίο ζει μόνο του. Για τον λόγο αυτό, για να καλύψουμε δηλαδή όλες τις μορφές του οικογενειακού βίου, αλλά και τους ανθρώπους που πρέπει να οργανώσουν μόνοι/μόνες τους τα του οίκου τους, επιλέγουμε -όπου κρίνεται απαραίτητο- τον επιστημονικό όρο «νοικοκυριό».

Το νέο ΠΣ δεν αποτελεί έναν απλό κατάλογο θεμάτων προς διδασκαλία, αντίθετα αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα για την ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης του μαθήματος, καθορίζοντας δείκτες επιτυχίας και δείκτες επάρκειας που αναδιαμορφώνουν με τον τρόπο αυτό τη διδακτέα ύλη στο πλαίσιο ενός ανοι-

χτού προγράμματος σπουδών προσανατολισμένου σε ικανότητες. Πιο συγκεκριμένα, και προκειμένου να είναι ευκρινές το ανωτέρω, αναφέρουμε τα εξής:

α) τα παραδοσιακά ΠΣ είναι γενικά προσανατολισμένα στο περιεχόμενο και υποστηρίζονται από βιβλία. Για παράδειγμα, ένα Πρόγραμμα Σπουδών προσανατολισμένο στον στόχο (σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom) δίνει έμφαση στις μαθησιακές διαδικασίες και στην απόκτηση δεξιοτήτων, και όχι στη μετάδοση αξιών ή κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης,

β) ένα ΠΣ προσανατολισμένο στη διαδικασία προσανατολιζεται σε εκπαιδευτικές μεθοδολογίες που βασίζονται σε διαδραστικές παιδαγωγικές, όπως η συνεργατική μάθηση,

γ) το ΠΣ βάσει ικανοτήτων βασίζεται στα μαθησιακά αποτελέσματα, δηλαδή σε όλα αυτά που ο/η μαθητής/-τρια γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα ορίζονται και με τον όρο ικανότητες, όπως τον υιοθέτησε το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο εντάσσει στην εργαλειοθήκη των ικανοτήτων: γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες με σκοπό να υποστηρίξει την αξιολόγηση του τρέχοντος επιπέδου επάρκειας των μαθητών/-τριών και τον εντοπισμό τομέων περαιτέρω ανάπτυξης και μαθησιακών αναγκών ή τον προσδιορισμό της επιτευχθείσας επάρκειας μετά από μια περίοδο μάθησης. Συνεπώς, οι ικανότητες που προτείνονται στους/στις εκπαιδευτικούς χρησιμεύουν ως αναφορά και εργαλειοθήκη στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών τους παρεμβάσεων, επιτρέποντας τη συνύπαρξη διαφορετικών ρυθμών και επιλογών μάθησης, καθώς τα αποτελέσματα των μαθητών/-τριών (γνώση, στάσεις και δεξιότητες) επηρεάζονται από τις αξίες και τα κίνητρα, καθώς και την ιδιοσυγκρασία καθενός μαθητή/καθεμιάς μαθήτριας. Επίσης μια βασική πτυχή της προσέγγισης βάσει ικανοτήτων είναι το ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα δε βασίζονται αποκλειστικά στη γνώση, αλλά περιλαμβάνουν πλέον την ολόπλευρη ανάπτυξη των ικανοτήτων.

Επομένως, το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για την Οικιακή Οικονομία ως πρόγραμμα ικανοτήτων έχει ως γνώμονα το ότι η γνώση, οι δεξιότητες, οι στάσεις και οι αξίες είναι οι σημαντικές πτυχές της μάθησης, τις οποίες καλούνται να αναπτύξουν οι μαθητές/-τριες μέσα στο σχολικό πλαίσιο. Συνεπώς, από τη μια, οι μεν δείκτες επιτυχίας αναφέρονται στα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα - σε αυτό που αναμένεται να επιτευχθεί μέσα στη χρονιά σε μια συγκεκριμένη τάξη, δηλαδή την Α' Γυμνασίου. Από την άλλη, οι δείκτες επάρκειας αναφέρονται στα αντίστοιχα διδακτέα, δηλαδή στο τι πρέπει να διδαχθεί ο/η μαθητής/-τρια, για την επίτευξη των συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Οι δείκτες επάρκειας (τα διδακτέα) περιλαμβάνουν έννοιες/πληροφορίες/γνώσεις (δηλωτική γνώση), δεξιότητες (διαδικαστική γνώση, ό,τι οι μαθητές/-τριες κάνουν), στρατηγικές (συγκεκριμένες ενέργειες/διαδικασίες) που επιλέγονται συνειδητά από τους/τις εκπαιδευτικούς για τους/τις μαθητές/-τριες προκειμένου να διευκολύνουν τη μάθηση

και να την κάνουν πιο αποτελεσματική (Oxford, 1990). Επομένως, οι δείκτες επιτυχίας αναφέρονται στον/στη μαθητή/-τρια και τα επιτεύγματά του/της, ενώ οι δείκτες επάρκειας αναφέρονται στον/στην εκπαιδευτικό και στα διδακτέα καλύπτοντας όλα τα επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών/-τριών, ούτως ώστε να γίνεται διαφοροποίηση σύμφωνα με τις πραγματικές τους ανάγκες.

Το ΠΣ πλαισιώνεται τέλος με προτεινόμενες δραστηριότητες που περιλαμβάνουν όλα τα είδη μάθησης, όπως έννοιες, δεξιότητες, τρόπους σκέψης και στρατηγικές, στάσεις και αξίες τις οποίες αναμένεται να αναπτύξει ο/η μαθητής/-τρια ως μαθησιακά αποτελέσματα για τη συγκεκριμένη τάξη, πιστοποιώντας τις αντίστοιχες γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες. Συμπεριλαμβάνει δηλαδή στη διαδικασία της μάθησης τη δράση μέσα από εμπειρίες μάθησης που συνδέονται με πρακτικές εφαρμογές στην καθημερινή προσωπική και κοινωνική ζωή των μαθητών/-τριών. Η οργάνωση του νέου ΠΣ με βάση τους δείκτες προτάσσει τον σεβασμό στη μοναδικότητα του/της κάθε μαθητή/-τριας και ανταποκρίνεται σε εγγενείς και επίκτητες ατομικές διαφορές, η έγκαιρη διάγνωση των οποίων αποτελεί αναγκαιότητα για τον κατάλληλο προγραμματισμό εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού.

Ειδικότερα το νέο ΠΣ για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας προωθεί τη στροφή από τη «διδασκαλία της ύλης» στη διδασκαλία των μαθητών/-τριών, με ιδιαίτερη έμφαση όχι μόνο στην απόκτηση γνώσεων, αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας, στην υιοθέτηση στάσεων-αξιών ζωής και διά βίου μάθησης, συμβίωσης και συνεργασίας. Για τον λόγο αυτό οι σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που υιοθετεί στηρίζονται σε μεθόδους διερευνητικής και ενεργούς μάθησης με απώτερο στόχο την αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς των μαθητών/-τριών, ενισχύοντας παράλληλα την υπευθυνότητα, την επικοινωνία, την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση και την ενσυναίσθηση. Η συλλογική προσπάθεια, η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/-τριών σε ομάδες καθώς και η ανάπτυξη της ικανότητας για δράση είναι οι κύριες διαδικασίες μάθησης που εφαρμόζονται κατά τη διδασκαλία του μαθήματος, ούτως ώστε τα μαθησιακά αποτελέσματα να παρέχουν τη βάση για ποιότητα ζωής και ουσιαστική δραστηριοποίηση στη σύγχρονη κοινωνία. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές/-τριες:

Σε γνωστικό επίπεδο πρέπει:

α) να κατανοήσουν τον θεσμό της οικογένειας, τη σημασία του για τη δημοκρατία, την κοινωνία και την οικονομία, και να γνωρίσουν τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας. Παράλληλα, να κατανοήσουν τον ρόλο της ανατροφής και της διαπαιδαγώγησης στην ανάπτυξη των παιδιών και των εφήβων, καθώς και την ευθύνη και τον ρόλο του κάθε ατόμου σε αυτή,

β) να γνωρίσουν την οικογένεια ως τη βασική οικονομική μονάδα, συμπεριλαμβάνοντας με τον τρόπο αυτό τις πολυποικίλες μορφές οικογενειών, αναγνωρίζοντας παράλληλα τις ποικίλες ανάγκες (διατροφή, υγεία και

ασφάλεια, κατοικία, ενδυμασία, ποιότητα περιβάλλοντος) του σπιτικού για τη διασφάλιση της ευζωίας και ευημερίας των μελών του,

γ) να αντιληφθούν τη σημασία των οικονομικών πόρων και τον οικονομικό ρόλο της οικογένειας και να ενημερωθούν για την ορθή διαχείριση των οικονομικών του νοικοκυριού. Να γνωρίσουν τις σχέσεις του νοικοκυριού με τις επιχειρήσεις και το κράτος και να αντιληφθούν τα χαρακτηριστικά των τριών αυτών οικονομικών μονάδων (καταναλωτής, επιχείρηση, κράτος),

δ) να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τα τρόφιμα, την ομαδοποίησή τους και τις σωστές επιλογές τροφίμων για την καθημερινή τους διατροφή, να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα τροφοχιλιόμετρα, τον φόρο για τη ζάχαρη κ.ά. συνειδητοποιώντας συνάμα πως η οικονομία συνδέεται με τη διατροφή,

ε) να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τους κύριους τύπους και μορφές κατοικίας, τη λειτουργικότητα και την αισθητική του χώρου, καθώς και τον εξοπλισμό και την υγιεινή της κατοικίας, να κατανοήσουν τη σημασία της σύγχρονης οικοτεχνολογίας για την ελληνική οικογένεια και να διακρίνουν τις θετικές και αρνητικές της επιπτώσεις,

στ) να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για την ενδυμασία και να συνειδητοποιήσουν το οικολογικό της αποτύπωμα,

ζ) να αποκτήσουν ειδικές γνώσεις απαραίτητες για την αποφυγή, πρόληψη και αντιμετώπιση ατυχημάτων, να ενημερωθούν σχετικά με τα αίτια και τους τρόπους μετάδοσης και πρόληψης των συνηθέστερων νοσημάτων και ασθενειών, καθώς και να αποκτήσουν γνώσεις απαραίτητες σχετικά με τα φάρμακα, τη σπουδαιότητά τους αλλά και τις επιβλαβείς συνέπειές τους,

η) να κατανοήσουν ως μέλη ενός σπιτικού τη σωστή διαχείρισή του, καθώς και το ότι ο άνθρωπος επιδρά στο άμεσο και έμμεσο περιβάλλον του και μπορεί να το καταστρέψει,

θ) να αναγνωρίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες τους σε όλα τα ανωτέρω μέσα από την ατομική επιλογή ή/και τις κοινές οικογενειακές αποφάσεις, συνειδητοποιώντας τις δυσκολίες στην επιλογή λόγω της στενότητας των πόρων,

ι) να αναπτύξουν ορθολογική συμπεριφορά ως καταναλωτές και να καταστούν ικανοί/-ές να επιλέγουν πιο βιώσιμους τρόπους διαβίωσης, που θα διασφαλίζουν την προσωπική και οικογενειακή τους ευημερία, να διερευνούν και να σχεδιάζουν τα βήματα που είναι αναγκαία για την επίτευξη καινοτόμων και πρωτοποριακών πρωτοβουλιών για την ευημερία των ατόμων και της οικογένειας.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων πρέπει:

α) να αναπτύξουν ενσυναίσθηση μέσω ανάλογων κοινωνικών προβληματισμών σε θέματα οικογένειας και να αντιληφθούν τις πληθυσμιακές αλλαγές που συμβαίνουν στη χώρα μας και διεθνώς λόγω των αλλαγών που συντελούνται στον θεσμό της οικογένειας,

β) να αναπτύξουν κοινωνικότητα, ικανότητα για συνεργασία και συλλογική προσπάθεια και να καταστούν ικανοί/-ές να εντοπίζουν τις ανάγκες και τους στόχους

προς όφελος της οικογενειακής τους μονάδας και να προάγουν την ευημερία των οικογενειών τους διατηρώντας τους οικογενειακούς δεσμούς,

γ) να μπορούν να ενδυναμώσουν τις επικοινωνιακές δεξιότητες στο οικογενειακό περιβάλλον και να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση και αυτοέλεγχο με σκοπό την ορθολογική λήψη αποφάσεων,

δ) να ενημερωθούν για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη χρήση του διαδικτύου, τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και για τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές/-τριες,

ε) να καταστούν ικανοί/-ές να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης στο οικογενειακό και σχολικό τους περιβάλλον και να αντιληφθούν τη σημασία της οργάνωσης για την ποιότητα ζωής του κάθε ανθρώπου, κατανοώντας ότι οικογένεια που δεν έχει οργανωτική δομή εμφανίζει πολυποικιλία προβλήματα,

στ) να γνωρίσουν τον εαυτό τους και να προσπαθήσουν να τον βελτιώσουν με την ανάλογη φροντίδα και υγιεινή, να αντιληφθούν το πώς είναι δυνατό να γίνει πρόληψη σοβαρών προβλημάτων υγείας, τα οποία προκαλούν νοσηρότητα και θνησιμότητα στον πληθυσμό, να μεριμνήσουν και να φροντίσουν για την υγεία τους (σωματική και ψυχική) και την πνευματική τους ευεξία, κατανοώντας το κόστος της απώλειας αυτού του αγαθού. Επίσης, να αποκτήσουν γνώσεις και επιδεξιότητα για την άμεση αντιμετώπιση μερικών ατυχημάτων και την παροχή πρώτων βοηθειών,

ζ) να δραστηριοποιηθούν στην προάσπιση του περιβάλλοντος και να λειτουργήσουν ως φορείς αλλαγής,

η) να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα της διατροφής για επιβίωση, ανάπτυξη, υγεία και απόδοση στην εργασία και να επιδιώξουν ανάλογα με τις συνθήκες που ζουν τη βέλτιστη και πιο ισορροπημένη διατροφή για τους/τις ίδιους/ίδιες. Να συνειδητοποιήσουν τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα που δημιουργούνται από τη σπατάλη τροφής,

θ) να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο, να κατανοήσουν την αξία της παράδοσης στον τομέα της κατοικίας, να καλλιεργήσουν την καλαισθησία τους και να συνδράμουν στη διασφάλιση του απαραίτητου εξοπλισμού σε ένα σπιτικό. Επίσης, να αποκτήσουν κριτήρια και δεξιότητες στην επιλογή και στην υγιεινή της ενδυμασίας,

ι) να καταστούν ικανοί/-ές να ιεραρχήσουν τις μαθησιακές τους ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους, ενισχύοντας τη δεξιότητα της μαθησιακής αυτορρύθμισης και αυτονομίας,

ια) να μπορέσουν να επικοινωνούν και να αλληλοεπιδρούν ως μέλη μιας ομάδας για τη ανάπτυξη πρωτοβουλιών που θα συνεισφέρουν στην προαγωγή βιώσιμων και υγιών καταναλωτικών συμπεριφορών. Να είναι σε θέση να επικοινωνούν αποτελεσματικά με διάφορες ομάδες του πληθυσμού, μέσω της κοινωνικής ενσυναίσθησης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα και να διαμορφώσουν θετικές στάσεις και συμπεριφορές προς τους πάσχοντες και τους ανθρώπους με ειδικές ανάγκες,

ιβ) να είναι σε θέση, μέσω των εργασιών που τους ανατίθενται και αναλαμβάνουν να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες, μέσω της χρήσης των τεχνολογιών και της πληροφορίας,

ιγ) να συνεισφέρουν στην προαγωγή της κοινωνικοοικονομικής προόδου της οικογένειας και των νοικοκυριών, να αναπτύξουν δεξιότητες κοινωνικής ευελιξίας και προσαρμοστικότητας,

ιδ) να αξιοποιήσουν δεξιότητες ζωής στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας, να αποκτήσουν ικανότητες, προκειμένου να ακολουθούν διά βίου βασικές αρχές οργάνωσης και διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανθρώπινες αξίες.

Σε επίπεδο στάσεων πρέπει:

α) μέσα από τα θέματα της «οικογενειακής αγωγής», να καλλιεργήσουν συμπεριφορές για ισότητα, αγάπη, σεβασμό, συμπερίληψη και εκτίμηση προς τον άνθρωπο και τη ζωή· να αποκτήσουν καθημερινές συνήθειες υγιεινού τρόπου ζωής, που θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας του σπιτικού τους,

β) να μάθουν να ενσωματώνουν εφαρμογές νέας τεχνολογίας στην καθημερινότητά τους,

γ) να αποκτήσουν συνήθειες και στάσεις που θα βοηθήσουν να βελτιωθούν η υγεία, η διατροφή, η ανάπτυξη και γενικότερα η ευημερία τους,

δ) να καλλιεργήσουν την αισθητική και κοινωνική τους ευαισθησία προς το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον τους,

ε) να αποκτήσουν γενικότερα ικανότητες (όπως διατυπώνονται από το Συμβούλιο της ευρώπης) για να ανταποκρίνονται επιτυχώς στο σύγχρονο σχολείο και μετέπειτα στην κοινωνία,

στ) να υιοθετήσουν αειφορικές πρακτικές για την οικονομική και γενικότερη διαχείριση και επιστασία ενός σπιτικού,

ζ) να καλλιεργήσουν τον σεβασμό στα παραδοσιακά στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς μας και στις ιδιαιτερότητες του λαού μας,

η) να γίνουν ενεργοί/-ές και δημιουργικοί/-ές στη διαχείριση του οίκου τους,

θ) να καταρτίσουν σχέδια δράσης, να ανακαλύψουν τις εναλλακτικές λύσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων προάγοντας την αρμονική συνύπαρξη οικογενειακής, επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Το νέο ΠΣ του μαθήματος επιχειρεί μια συνθετική εξισορρόπηση του «τι;», «πώς;» «γιατί;» ή «προς τι;», ανταποκρινόμενο στα νέα δεδομένα της εκπαίδευσης, αναπτύσσοντας καινοτομικά χαρακτηριστικά που αφορούν όλες εκείνες τις διαστάσεις της «εν οίκω» ευημερίας με βάση τους γενικούς σκοπούς και προσανατολισμούς που έχουν τεθεί για το μάθημα και εφαρμόζοντάς τους στην Α' τάξη του Γυμνασίου.

α) Θεματικά Πεδία

Πιο συγκεκριμένα, παρατίθενται τα Θεματικά Πεδία που ενδείκνυται για την τάξη αυτή. Κάθε Θεματικό Πεδίο (ΘΕ.Π.) αποτελεί το πλαίσιο της εμβριθούς ανάλυσης των προτεινόμενων θεμάτων για το μάθημα στο πλαίσιο του νέου ΠΣ. Γι' αυτό άλλωστε και κάθε ΘΕ.Π. περιέχει τις

έννοιες της και τα αντίστοιχα διδακτέα της. Συνάμα κάθε ΘΕ.Π. αναπτύσσεται σε σειρά ωριαίων διδασκαλιών και συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους δεκαεπτά στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (Ατζέντα 2030). Ο τίτλος κάθε ΘΕ.Π. (υπο)δηλώνει την ιδέα-κλειδί που το διατρέχει, ενισχύοντας τη στρατηγική επιλογή του ΠΣ για ανάπτυξη της διδασκαλίας σε ένα διερευνητικό, ερμηνευτικό, διαλογικό και στοχαστικό πλαίσιο. Το περιεχόμενο του κάθε πεδίου δίνει έμφαση σε μία από τις πτυχές της ευημερίας για κάθε μορφή οικογενειακής μονάδας, χωρίς όμως να παραγνωρίζεται η αλληλεξάρτηση με τις άλλες πτυχές της.

Τα πεδία είναι τέσσερα και το τέταρτο διαπλέκεται με τα υπόλοιπα τρία και διδάσκεται παράλληλα με αυτά τονίζοντας την έννοια της αειφορίας μέσα από τη διαθεματικότητα. Τα τρία πρώτα απλώνονται μέσα στη διάρκεια της χρονιάς, για όσο χρονικό διάστημα προβλέπεται από το νέο ΠΣ για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας. Το τέταρτο συμπληρώνει και εμπλουτίζει τα υπόλοιπα τρία τροφοδοτώντας τα με μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με την αειφορία καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, σε όλα τα διδακτέα/Θεματικές Ενότητες. Συνολικά τα τρία αυτά ΘΕ.Π. εμπλουτίζονται από το τέταρτο ως ακολούθως:

Σχολιασμός των Θεματικών Πεδίων της Α' Γυμνασίου

Το πρώτο Θεματικό Πεδίο, καλούμενο εφεξής ΘΕ.Π_1 «Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: Κατανοώντας το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζω»,

στοχεύει στην καλύτερη γνώση του εαυτού μας μέσα από τη μελέτη της οικογένειας -ενός θεσμού που παίζει καθοριστικό ρόλο για το άτομο, την κοινωνία και το κράτος- και του «νοικοκυριού», ή αλλιώς της οικογενειακής μονάδας. Τίθεται δηλαδή η Οικιακή Οικονομία στο πλαίσιο μιας προσέγγισης στη βάση του κοινωνικοοικονομικού συστήματος. Επίσης το ΘΕ.Π_1 θέτει τις βάσεις για την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του ατόμου χάρη στην κοινωνικοποίησή του, μια διαδικασία εξίσου ζωτική όσο και η τροφή. Παράλληλα, οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να διαχειρίζονται τις αλλαγές που συμβαίνουν σε προσωπικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο, βελτιώνουν την αυτοεικόνα τους και διαμορφώνουν ολοκληρωμένη και ισορροπημένη προσωπικότητα. Τέλος, επιδιώκεται η ενδυνάμωση της κριτικής επεξεργασίας των επιλογών του/της κάθε μαθητή/-τριας με βάση τους διαθέσιμους πόρους λαμβάνοντας υπόψη τη στενότητα. Αυτό επιδιώκεται όχι μόνο μέσα από την απόκτηση γνώσεων, αλλά στοχεύοντας παράλληλα στη διαμόρφωση στάσεων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων με στόχο την ενδυνάμωσή τους και την καλύτερη ενδοπροσωπική προσαρμογή τους στο ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

Το δεύτερο Θεματικό Πεδίο καλείται εφεξής ΘΕ.Π_2 «Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή»:

Η διαχείριση των οικονομικών είναι σημαντικός παράγοντας επίλυσης οικογενειακών αλλά και εθνικών και παγκόσμιων προβλημάτων. Συνεπώς το ΘΕ.Π_2 στοχεύει στο να βοηθήσει τους/τις μαθητές/-τριες να αποκτήσουν βασικές γνώσεις σχετικά με τη διαχείριση

των οικονομικών της οικογένειας ως ανεξάρτητης οικονομικής μονάδας, ως «νοικοκυριού», να αποκτήσουν δεξιότητες, να διαμορφώσουν στάσεις, ώστε να κάνουν σωστές επιλογές με δεδομένη τη στενότητα των πόρων, προκειμένου να οργανώσουν τη ζωή τους και να αποφασίζουν προβαίνοντας σε δράσεις που βελτιώνουν την αυτορρύθμιση και προάγουν την εν οίκω ευημερία. Η οικογένεια ως ανεξάρτητη οικονομική μονάδα, δηλαδή ως νοικοκυριό, αποτελεί έναν πολύ σημαντικό οικονομικό θεσμό, ο οποίος συμμετέχει ενεργά στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.

Το ΘΕ.Π_2 στοχεύει επίσης: α) στη συνειδητοποίηση εκ μέρους των μαθητών/-τριών των πολλαπλών παραγόντων που επηρεάζουν τις οικονομικές επιλογές μιας οικογένειας και β) στην απόκτηση βασικών οικονομικών δεξιοτήτων (π.χ. σχεδιασμός οικογενειακού ή/και προσωπικού προϋπολογισμού) και στην ανάπτυξη των αντίστοιχων στάσεων, προκειμένου τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι οι οικονομικοί πόροι για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών είναι περιορισμένοι σε όλα τα επίπεδα. Επίσης, στο πεδίο αυτό γίνεται μία πρώτη σύνδεση του «νοικοκυριού» με τις άλλες οικονομικές μονάδες, δηλαδή τις επιχειρήσεις και το κράτος. Τέλος, στο ΘΕ.Π_2 μπαίνουν οι βάσεις της αγωγής του καταναλωτή, καθώς ξεκινά μια διαδικασία με την οποία οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν πώς να αγοράζουν και να χρησιμοποιούν αγαθά και υπηρεσίες, ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες τους συνειδητοποιώντας παράλληλα ποια είναι τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές.

Το τρίτο Θεματικό Πεδίο, καλούμενο εφεξής ΘΕ.Π_3 «Οικιακή ευημερία και ικανότητες»,

δίνει τους άξονες μελέτης προκειμένου οι μαθητές/-τριες μέσα από την πολύπλευρη καθημερινότητα της οικογένειας ως ανεξάρτητης οικονομικής μονάδας -έχοντας δηλαδή ως βάση την κατοικία, την ενδυμασία, τη διατροφή, την υγεία και το περιβάλλον της οικογένειας και των μελών της- να αποκτήσουν ικανότητες ώστε να λαμβάνουν συστηματικά αποφάσεις που θα οδηγούν ευρύτερα στην οικιακή ευημερία.

Η οικιακή ευημερία έχει τρεις βασικές συνιστώσες:

- την ψυχοσωματική ευημερία-ευεξία
- την κοινωνική ευημερία
- την οικονομική ευημερία

Η ευημερία συνάδει με σημαντικές επενδύσεις στον ίδιο μας τον εαυτό και η απόκτησή της έχει ως προϋπόθεση το να διαθέτει το άτομο ποικίλες ικανότητες. Γι' αυτό και ο όρος ικανότητες αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα του πεδίου αυτού. Στο σημείο αυτό θυμίζουμε ότι σύμφωνα με το Συμβούλιο της ευρώπης ικανότητες είναι οι γνώσεις, οι δεξιότητες, οι στάσεις και οι αξίες που πρέπει να χαρακτηρίζουν τον άνθρωπο προκειμένου να ανταποκρίνεται και προσαρμόζεται στις προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό το συγκεκριμένο Θεματικό Πεδίο στοχεύει στην ευαισθητοποίηση, στην ενεργοποίηση του/της μαθητή/-τριας σε θέματα υγείας, διατροφής, κατοικίας, ενδυμασίας και περιβάλλοντος. Όπως ήδη αναφέραμε, τα παραπάνω θέματα αφορούν

το ίδιο το άτομο, την οικογένεια, τη μετέπειτα επαγγελματική του ζωή, την κοινότητα και την ανθρωπότητα γενικότερα. Σχετίζονται με την ευημερία του ανθρώπου και προϋποθέτουν τη στοχευμένη ανάπτυξη ικανοτήτων από τους/τις μαθητές/-τριες ως προς αυτά. Αναμένεται λοιπόν οι μαθητές/-τριες να μπορούν να κάνουν ορθές επιλογές, λαμβάνοντας υπόψη τη στενότητα των πόρων ως προς τα διάφορα καταναλωτικά αγαθά, αλλά και να αγωνίζονται για μια καλύτερη κοινωνία, για την οποία θα διεκδικούν βιωσιμότητα και βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Παράλληλα, το πεδίο αυτό τους επιτρέπει να αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν κλίσεις, ενδιαφέροντα και δεξιότητες, μέσα από τις υποενότητες που διαπραγματεύεται. Πρακτικά οι μαθητές/-τριες με την ολοκλήρωση της μελέτης του πεδίου πρέπει να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται ως μέλη μιας οικομονάδας τα δυνατά και αδύνατα σημεία του οικείου περιβάλλοντός τους, καθώς και τις ευκαιρίες και τις απειλές του εξωτερικού τους περιβάλλοντος για την προσωπική και οικογενειακή τους ευημερία.

Το τέταρτο Θεματικό Πεδίο, καλούμενο εφεξής ΘΕ.Π_4 «Οικιακή Οικονομία και αειφόρος ανάπτυξη»,

διαπλέκεται με τα άλλα τρία πεδία στο πλαίσιο ενός ανοιχτού προγράμματος σπουδών και στοχεύει στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομικής μονάδας σε όλα τα επίπεδα οργάνωσής της σε συνδυασμό με την αναζήτηση τρόπων αειφόρου ανάπτυξης με βάση τις παραδόσεις και τις εμπειρίες παλαιότερων γενεών. Συνεπώς, ο/η εκπαιδευτικός οργανώνοντας τη μαθησιακή εμπειρία κάνει κάθε φορά τις επιλογές του/της σε καθένα από τα τρία Θεματικά Πεδία συνδυάζοντας προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα από το τέταρτο Θεματικό Πεδίο κατά το δοκούν. Το ΘΕ.Π_4 οργανώνεται σε τρεις Θεματικές Ενότητες (ΔΕ):

4.1. ΔΕ-1: Βιώσιμη ανάπτυξη και οικογένεια.

4.2. ΔΕ-2: Διαχρονικές αξίες και πολιτισμική κληρονομιά.

4.3. ΔΕ-3: Ψηφιακός μετασχηματισμός και οικογένεια.

β) Θεματικές Ενότητες ή διδακτέα

Κάθε ΘΕ.Π. περιλαμβάνει τα αντίστοιχα διδακτέα (ή αλλιώς δείκτες επάρκειας), τα οποία παρουσιάζουν τα βασικά θέματα που προτείνει θέτοντας σε προβληματισμό το ΘΕ.Π. Φυσικά στο πλαίσιο ενός ανοιχτού ΠΣ, από τα αντίστοιχα διδακτέα οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκείνα που εξυπηρετούν κάθε φορά τον επιδιωκόμενο σκοπό του μαθήματος ή/και να ασκήσουν την παιδαγωγική τους αυτονομία στο πλαίσιο των ανοιχτών ΠΣ για να τα συμπληρώσουν και να τα εμπλουτίσουν, ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης τους. Για τον λόγο αυτό βασική έγνοια του/της εκπαιδευτικού θα πρέπει είναι η κατανόηση και η εκτίμηση των δεδομένων που του/της παρέχει η τάξη του/της. Με τη βάση αυτή θα αποφασίσει ποιους στόχους θα θέσει και θα αξιολογήσει κατά τον διδακτικό σχεδιασμό.

γ) Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (δείκτες επιτυχίας) αναφέρονται στα αποτελέσματα που αναμέ-

νεται να πετύχουν οι μαθητές/-τριες της Α' Γυμνασίου με την ολοκλήρωση του ΠΣ, δηλαδή αναφέρονται στον/στη μαθητή/-τρια, στα επιτεύγματά του/της και στις ικανότητες που έχει αποκτήσει. Όσο πιο ευαίσθητο είναι το μαθησιακό περιβάλλον που διαμορφώνει ο/η εκπαιδευτικός στις ατομικές ιδιαιτερότητες του/της κάθε μαθητή/-τριας, τόσο πιο επιτυχής θα είναι η εφαρμογή ενός Προγράμματος Σπουδών που βασίζεται σε μαθησιακά αποτελέσματα. Το κάθε αποτέλεσμα -κάθε δείκτης επιτυχίας- αναλύεται σε επιμέρους γνώσεις/δεξιότητες, στάσεις, στρατηγικές. Γι' αυτό και στο περιεχόμενο των δεικτών δίνεται έμφαση σε όλα τα είδη μάθησης, σε πληροφορίες με εγγενή ικανότητα να παράγουν νέα γνώση, γνωστικές και πρακτικές δεξιότητες, στρατηγικές και τρόπο σκέψης, στάσεις και αξίες. Τα βασιζόμενα στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ΠΣ μπορούν να προάγουν διδασκαλία και μαθησιακές πρακτικές που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών/-τριών μιας τάξης.

δ) Ενδεικτικές δραστηριότητες

Κάθε διδακτέο ή Θεματική Ενότητα συνοδεύεται και από ενδεικτικές δραστηριότητες, τις οποίες ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει ως έχουν ή να τροποποιήσει, να συμπληρώσει κ.λπ. με βάση τις ανάγκες των μαθητών/-τριών του/της.

Παρακάτω σε επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε τα πεδία, τα διδακτέα ή αλλιώς Θεματικές Ενότητες και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που καλύπτονται στο πλαίσιο του νέου ΠΣ.

Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας ως εργαστηριακό μάθημα επιτρέπει στους/στις μαθητές/-τριες την εμπάθυνση της ύλης και των ενδεικτικών δραστηριοτήτων

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ο/Η εκπαιδευτικός καλείται να διαμορφώσει έναν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της μάθησης εστιάζοντας στο Πρόγραμμα Σπουδών και στο Υποστηρικτικό Υλικό. Έχοντάς τα συνεπώς ως βάση διαμορφώνει το γενικότερο πλαίσιο προδιαγραφών του μαθήματός του/της με σκοπό την εφαρμογή και την αναμόρφωσή του στα δεδομένα της συγκεκριμένης τάξης, της δικής του/της τάξης. Στα χέρια των εκπαιδευτικών το Πρόγραμμα Σπουδών και το Υποστηρικτικό Υλικό είναι δυνατόν να αναδειχθούν σε εν δυνάμει σημαντικά εργαλεία για τη διάπλαση αυτόνομων και ενεργών πολιτών με ανεπτυγμένη κριτική σκέψη. Ωστόσο, για να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι δυνατότητές τους, η πλήρωση των σωστών προϋποθέσεων εφαρμογής τους αποτελεί αναγκαίο όρο. Δηλαδή, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αξιολογούν έως ποιο επίπεδο τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, όπως καθορίζονται στα Προγράμματα Σπουδών, επιτυγχάνονται από τους/τις μαθητές/-τριες -έργο ιδιαίτερα σύνθετο για κάθε εκπαιδευτικό. Όμως, αναμφισβήτητα, στο νέο ΠΣ τα προσδοκώμενα και οι ενδεικτικές δραστηριότητες βοηθούν καθοριστικά τον/την εκπαιδευτικό στον σχεδιασμό της μάθησης και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που θα χρησιμοποιήσει για τους/τις μαθητές/-τριές του/της.

Φυσικά ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να βασιστεί για

τον σχεδιασμό αυτό στις αρχές της καθολικής σχεδίασης για τη μάθηση υιοθετώντας τις βασικές αρχές της, δηλαδή:

α) πολλαπλοί τρόποι αναπαράστασης, καθώς δεν υπάρχει ένας ιδανικός τρόπος για την κατανόηση των πληροφοριών από όλους. Για παράδειγμα, στο πεδίο 2: «τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή», ο ατομικός προϋπολογισμός μπορεί να δοθεί στους/στις μαθητές/-τριες σε μορφή υπολογιστικού φύλλου, πίνακα, κειμένου-λίστα. Επίσης όπου υπάρχει διασύνδεση πολλών εννοιών (διατροφή, περιβάλλον και υγεία) μπορεί να χρησιμοποιείται εννοιολογικός χάρτης ή φωτογραφίες και απεικονίσεις κ.ά.

β) πολλαπλοί τρόποι έκφρασης, δεδομένου πως όλοι οι μαθητές/-τριες δε χειρίζονται με τον ίδιο τρόπο τα μαθησιακά ερεθίσματα. Για παράδειγμα, οι μαθητές/-τριες μπορεί να συνθέσουν ένα τραγούδι για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και τις σκέψεις τους για τα δικαιώματα του παιδιού και της οικογένειας, να δημιουργήσουν ένα κολάζ με μορφές οικογένειας, να δημιουργήσουν μία ψηφιακή παρουσίαση-εφαρμογή για την κατοικία ή το δωμάτιό τους, κ.ά.

γ) πολλαπλοί τρόποι εμπλοκής, καθώς υπάρχει ποικιλία τρόπων με τους οποίους οι μαθητές/-τριες κινητοποιούνται ή εμπλέκονται στη μάθηση. Για παράδειγμα, οι μαθητές/-τριες εμπλέκονται σε ατομικές ή ομαδικές εργασίες, αναλαμβάνοντας ρόλους εναλλασσόμενα. Γίνονται επίσης συνεργάτες, ετεροαξιολογητές ή ακόμα και «διδάσκοντες».

Με τον όρο «καθολικός» αναγνωρίζεται η μοναδικότητα κάθε μαθητή/-τριας και η ανάγκη συμπερίληψης των μαθητών/-τριών με ιδιαιτερότητες στον σχεδιασμό της μάθησης με τη δημιουργία ευκαιριών συμμετοχής (Rose & Meyer, 2002). Για παράδειγμα, ο/η εκπαιδευτικός δίνει εξατομικευμένο ρόλο βοηθού σε έναν/μία μαθητή/-τρια με ΔΕΠΥ στα εργαστήρια.

Ο/Η εκπαιδευτικός συνεπώς, καλείται να προβεί στον βραχυπρόθεσμο σχεδιασμό της μάθησης που αφορά το σχέδιο του μαθήματος (μία διδακτική ώρα) ή τον σχεδιασμό ενός διδακτικού σεναρίου (περισσότερες από μία διδακτικές ώρες) στο οποίο θα ενσωματώσει τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, το δεδομένο Υποστηρικτικό Υλικό και τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα. Το εμπρόθετο του βραχυπρόθεσμου διδακτικού σχεδιασμού θα αναδειχθεί από τους διδακτικούς στόχους που θα τεθούν από τον/την ίδιο/-α τον/την εκπαιδευτικό με βάση τα μαθησιακά προσδοκώμενα που δίνονται από το ΠΣ. Οι στόχοι αυτοί θα επηρεάσουν κάθε μορφή σχεδιασμού τόσο λειτουργική/εργαλειακή (γνωστικό αντικείμενο, οργάνωση περιεχομένου κ.λπ.) όσο και επικοινωνιακή (μαθητής/-τρια-εκπαιδευτικός κ.λπ.).

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η εφαρμογή Προγραμμάτων Σπουδών με προσανατολισμό στα μαθησιακά αποτελέσματα κατέστησε αναγκαία την εκ νέου θεώρηση των παραδοσιακών εργαλείων αξιολόγησης. Συνεπώς, το θέμα της αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών/-τριών αποτελεί κομβικό σημείο

στο νέο ΠΣ του μαθήματος γιατί: α) τροποποιεί τις κείμενες αντιλήψεις για την αξιολόγηση, εστιάζοντας όχι μόνο στο αποτέλεσμα αλλά στην ίδια τη διαδικασία αυτή καθεαυτήν και β) αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει την αξιολόγηση ως εργαλείο, προκειμένου η διαδικασία να αποκτήσει νόημα για τους/τις μαθητές/-τριες, αυξάνοντας έτσι τις ευκαιρίες αλλά και το ενδιαφέρον τους να βελτιωθούν.

Σύμφωνα με τους Bloom, Hastings & Madaus (1981) η αξιολόγηση λειτουργεί διαμορφωτικά, αθροιστικά [τελικά] και διαγνωστικά-ο Oosterhof (2010) προσθέτει ακόμα μία κατηγορία την προκαταρκτική αξιολόγηση. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι και οι τέσσερις μορφές αξιολόγησης μπορεί να λειτουργήσουν ικανοποιητικά στο πλαίσιο του νέου ΠΣ Οικιακής Οικονομίας, με κυρίαρχη όμως μορφή τη διαμορφωτική αξιολόγηση. Η τελευταία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας προκειμένου να επιτευχθεί ο σταδιακός έλεγχος της επίτευξης των δεικτών επιτυχίας και δεικτών επάρκειας και ολοκληρώνεται με την τελική αξιολόγηση. Με τη διαμορφωτική αξιολόγηση ο/η εκπαιδευτικός θα μπορέσει να πάρει την κατάλληλη ανατροφοδότηση για την αναπροσαρμογή της διδασκαλίας και της μάθησης, προκειμένου να βελτιωθούν τα επιτεύγματα του/της μαθητή/-τριας σε σχέση με τους δείκτες επιτυχίας. Η τελική αξιολόγηση αποτελεί τη συνολική εκτίμηση και τον απολογισμό του τι επιτεύχθηκε σε σχέση με τους δείκτες επιτυχίας και τους δείκτες επάρκειας στο μάθημα.

Α. Μέθοδοι και τεχνικές αξιολόγησης

Οι δραστηριότητες του ΠΣ δίνουν ιδέες και διευκολύνουν τον/την εκπαιδευτικό να προετοιμάσει εργαστηριακές ασκήσεις, φύλλα εργασίας, συζητήσεις, συνεργατικές και ατομικές εργασίες, ερωτηματολόγια, δράσεις κ.ά. που ευνοούν αφενός την ποιοτική αξιολόγηση των μαθητών/-τριών σε ατομικές, αλλά και ομαδικές επιδόσεις, και αφετέρου την τελική ποσοτική βαθμολογία, ενώ παράλληλα διευκολύνουν τον έλεγχο της ποιότητας της δικής του/της διδασκαλίας.

Στο πλαίσιο του νέου ΠΣ ο/η εκπαιδευτικός δύναται να χρησιμοποιήσει τις ποικίλες αυτές μεθόδους και τεχνικές αξιολόγησης αποσκοπώντας κατά τη μαθησιακή εμπειρία στη διαμορφωτική αξιολόγηση που συνιστά την ουσία της «αξιολόγησης για τη μάθηση». Φυσικά ο/η εκπαιδευτικός δύναται να ολοκληρώσει την αξιολόγηση με τη φάση της τελικής αξιολόγησης. Όμως, καθώς ο/η εκπαιδευτικός έχει ως προτεραιότητα τη διαμορφωτική αξιολόγηση, δείχνει ότι δεν ενδιαφέρεται μόνο για τον έλεγχο της επίδοσης των μαθητών/-τριών, αλλά αντιθέτως θέτει ως κεντρικό στόχο της αξιολόγησης τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης αυτής καθεαυτήν μέσω του αναστοχασμού προκειμένου να βελτιωθούν οι μαθητές/-τριες σε ποικίλους τομείς (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες). Για τον λόγο αυτό ο/η ίδιος/-α θα χρειαστεί να επανεξετάσει συστηματικά τις πρακτικές του/της.

Παρακολούθηση της προόδου των μαθητών/-τριών

Ο/Η εκπαιδευτικός παρακολουθώντας την πρόοδο του γραμματισμού των μαθητών/-τριών εστιάζει στην αξιο-

λόγηση της μάθησης, όπως ήδη αναφέραμε, οπότε χρησιμοποιεί ποικίλα εργαλεία και στρατηγικές διαμορφωτικής αξιολόγησης, για παράδειγμα τήρηση ημερολογίου, παρατήρηση διδασκαλίας, περιγραφική αξιολόγηση μαθητών/-τριών, χρήση ερωτηματολογίων για αυτοαξιολόγηση μαθητή/-τριας, κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων (Κουλουμπαρίτση και Μασσαγγούρας, 2004) ή αλλιώς φύλλα περιγραφικής αξιολόγησης (Κοντογιάννης, 2003) ή χρησιμοποιώντας ρούμπρικες αξιολόγησης. Με το τελευταίο εργαλείο, δηλαδή τη χρήση της κλίμακας ο/η εκπαιδευτικός αποτιμά την επίδοση των μαθητών/-τριών με βάση τα συγκεκριμένα κριτήρια που επιλέγει και τις διαβαθμίσεις ποιότητας που θέτει για καθένα από αυτά. Η ρούμπρικα είναι πολυεργαλείο, γιατί μπορεί να αποτελέσει είτε εργαλείο αυτοαξιολόγησης είτε εργαλείο ετεροαξιολόγησης, ενώ παρέχει παράλληλα τα κριτήρια αξιολόγησης μιας εργασίας μαζί με τα κριτήρια απόδοσης και την αντίστοιχη κλίμακα βαθμολογίας.

Έτσι, ως προς τις γνώσεις ελέγχεται η δυνατότητα των μαθητών/-τριών όχι απλώς να τις αναπαράγουν, αλλά κυρίως να τις συσχετίζουν, να τις ερμηνεύουν, να τις κρίνουν, να τις εφαρμόζουν, να τις χρησιμοποιούν με κριτήρια και να εμπνέονται από αυτές. Ως προς τις δεξιότητες, οι εκπαιδευτικοί εστιάζουν σε κομβικές δεξιότητες. Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε σε ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη και η δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με το σπιτικό, η ανάληψη πρωτοβουλιών σε θέματα που άπτονται του

κύκλου της οικογενειακής ζωής, η καινοτομία και η δημιουργικότητα, η κινητικότητα και η προσαρμοστικότητα στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικογένειας, η επίλυση προβλημάτων και η συνεργασία.

Ως προς τις στάσεις ο/η εκπαιδευτικός αναμένεται να αξιολογήσει τη στάση των μαθητών/-τριών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία και όχι να ερευνά την επίδραση της παρέμβασής του/της στη συμπεριφορά των μαθητών/-τριών, καθώς τα αποτελέσματα της παρέμβασης μπορούν να αξιολογηθούν μακροπρόθεσμα.

Η τελική αξιολόγηση είναι ανακεφαλαιωτική, αλλά και ανατροφοδοτική διαδικασία, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων σε σχέση με τους προκαθορισμένους εξαρχής από τον/την εκπαιδευτικό στόχους για τον/τη μαθητή/-τρια αλλά και την τάξη. Για την τελική αξιολόγηση ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει γραπτά τεστ/ διαγωνίσματα, ανοιχτού ή κλειστού τύπου, τα οποία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ερωτήσεις σύντομων απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης κ.ά., αλλά και μεγαλύτερες δομημένες ερωτήσεις, ερωτήσεις ανοιχτού τύπου (με ελεύθερη απάντηση, συνήθως συνδυαστική), ερωτήσεις αναζήτησης πληροφοριών από πηγές, κ.ά. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει επίσης την προφορική αξιολόγηση ή και άλλες τεχνικές της περιγραφικής αξιολόγησης που ήδη περιγράψαμε.

ΣΤ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - Α' Γυμνασίου		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
1. Βασικές έννοιες Οικιακής Οικονομίας: Κατανώντας το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον που ζω.		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να λειτουργούν αυτόνομα και να διαθέτουν ικανότητες οργάνωσης της οικογενειακής ζωής.
	1.1. Οικογένεια και έφηβοι: Μορφές και λειτουργίες στη σύγχρονη οικογένεια.	Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση: <ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τις ποικίλες μορφές της σύγχρονης οικογένειας προκειμένου να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, • να κατονομάζουν και να περιγράφουν τις λειτουργίες της οικογένειας, • να κατονομάζουν τη σημασία του ρόλου της ανατροφής και της διαπαιδαγώγησης στη ζωή των παιδιών και των εφήβων (οικογενειακή αγωγή),

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν τον ρόλο και τη σημασία της γονεϊκής υποκατάστασης, • να επισημαίνουν τα βασικά στοιχεία της οργάνωσης του οικογενειακού βίου και ευρύτερα του νοικοκυριού στο διάβα των αιώνων, • να ανακαλύπτουν ομοιότητες και διαφορές της αγροτικής με την αστική οικογένεια σήμερα, • να διερευνούν και να επαληθεύουν την αναγκαιότητα και την εξέλιξη της οικιακής παραγωγής, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις μορφές, λειτουργίες και αλλαγές στη σύγχρονη οικογένεια, • ΔΕ-2: να ερευνούν, να αναλύουν και να συγκρίνουν τις αξίες της οικογένειας από το παρελθόν έως σήμερα, • ΔΕ-2: να ανακαλύπτουν την τεράστια σημασία του καταμερισμού των έργων για τη σημερινή οργάνωση της παραγωγής
	<p>1.2. Ο κοινωνικός μου περίγυρος: Διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου και κοινωνικοποιούμαι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν διαδικασίες και φορείς κοινωνικοποίησης, • να συνειδητοποιούν ότι ο κοινωνικός περίγυρος συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση και την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, δεδομένου ότι καλλιεργεί την κοινωνικότητα και τη συνεργασία, • να κάνουν σωστές επιλογές και να αναγνωρίζουν ότι οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι θέμα επιλογών και όχι συγκυριών, • να ανακαλύπτουν τον ρόλο του σχολείου στην κοινωνικοποίηση του ατόμου, • να αναγνωρίζουν και να εξηγούν τις μορφές της συγγένειας και τις επιρροές της στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς μας, • να αναγνωρίζουν τις διάφορες μορφές λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, έτσι ώστε να γίνουν προσεκτικοί και ενεργοί ακροατές/-τριες με κριτική σκέψη, • να αναπτύσσουν δεξιότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας και ενσυναίσθησης, αναγνωρίζοντας, κατονομάζοντας, περιγράφοντας, και διαχειριζόμενοι/-ες τα συναισθήματά τους, • να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και διαχείρισης των αντιπαραθέσεων μέσω του διαλόγου για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην οικογένεια, • να ανακαλύπτουν τον ρόλο των ΜΜΕ καθώς και την ανάγκη να συμμετέχουμε ως δέκτες ή και δημιουργοί με κριτικό πνεύμα

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη</p>	<p>στο περιεχόμενο όλων των προϊόντων που προβάλλουν,</p> <ul style="list-style-type: none"> • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται την κοινωνικοποίηση και την αναγνώριση, την κατανόηση και τη διαχείριση των συναισθημάτων τους, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-2: να διακρίνουν την αξία της διαγενεακής αλληλεγγύης, όπου οι άνθρωποι δε συνυπάρχουν απλώς, αλλά έχουν και βαθύτερη επικοινωνία, • ΔΕ-2: να αναφέρουν και να αποκωδικοποιούν δυσκολίες που παρουσιάζονται σε διάφορους τρόπους επικοινωνίας (π.χ. μέθοδος Μπράιγ, νοηματική κ.ά.) προκειμένου να αποκτήσουν στάσεις και συμπεριφορές ίσης μεταχείρισης ξεκινώντας από τον άμεσο κοινωνικό τους περίγυρο
	<p>1.3. Πολιτισμικές ομάδες: Ενδιαφέρονται και ενεργώ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν πτυχές της ταυτότητάς τους και την επίδραση του κοινωνικού συνόλου σε αυτή, • να διακρίνουν την έννοια της ετερότητας, ώστε να αναγνωρίζουν, να αποδέχονται και να σέβονται τον συνάνθρωπο, • να αναγνωρίζουν τη μοναδικότητα του ατόμου στο πλαίσιο των πολιτισμικών ομάδων και της σχολικής κοινότητας, • να ορίζουν την έννοια «ενεργός πολίτης» σε σχέση με το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζουν, • να ερμηνεύουν τις αξίες της αλληλεγγύης, του σεβασμού και της υπευθυνότητας, έτσι ώστε να τις εφαρμόζουν μέσα από δράσεις όπως ο εθελοντισμός, οι όμιλοι, οι σχολικοί συνεταιρισμοί κ.ά., • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις έννοιες «ετερότητα» και «αλληλεγγύη»
	<p>1.4. Η οικογένεια ως ανεξάρτητη οικονομική μονάδα: Αγαθά και υπηρεσίες.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες καλύπτουν ανάγκες και επιθυμίες της οικογένειας. Να συνειδητοποιούν ότι για την παραγωγή των αγαθών είναι απαραίτητοι οι συντελεστές παραγωγής. Να συσχετίζουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες με τις αξίες.</p>
	<p>A. Οικογένειες, ανάγκες, επιθυμίες, αξίες, αγαθά και υπηρεσίες.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:</p>

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ερμηνεύουν την έννοια της οικονομικής μονάδας και να ορίζουν την έννοια «νοικοκυριό», • να προσδιορίζουν τι είναι αγαθό και τι υπηρεσία, • να ορίζουν τις βασικές κατηγορίες των αγαθών και να δίνουν παραδείγματα από κάθε κατηγορία (φυσικά ή ελεύθερα αγαθά/οικονομικά αγαθά), • να ερμηνεύουν, να ταξινομούν, να διακρίνουν τις έννοιες: ανάγκη-επιθυμία-αξία, ανάλογα με τις συνθήκες που τις εξετάζουμε, • να δίνουν παραδείγματα για το πώς μπορούν να ικανοποιούν τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους θέτοντας ως οδηγό τις αξίες τους, • να κατονομάζουν και να δίνουν παραδείγματα για τις τρεις βασικές ιδιότητες των αναγκών: εξέλιξη, κορεσμός, πολλαπλασιασμός, • να διατυπώνουν στόχους, συλλογισμούς, συμπεράσματα σχετικά με την ικανοποίηση των δικών τους αναγκών και επιθυμιών, <p>ΔΕ-3: Να δημιουργούν, να συμπληρώνουν και να τροποποιούν οπτικές αναπαραστάσεις με τη χρήση εργαλείων web2.0 σχετικά με τις έννοιες: ανάγκη, επιθυμία, αξία</p>
	<p>Β. Συντελεστές παραγωγής, αγαθά και υπηρεσίες.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ονομάζουν και να περιγράφουν τους συντελεστές παραγωγής, • να ταιριάζουν προϊόντα με τους αντίστοιχους συντελεστές παραγωγής, • να εξηγούν ότι η παραγωγή αγαθών απαιτεί τη δαπάνη πόρων, • να δίνουν παραδείγματα παραγωγικών συντελεστών που συμβάλλουν στην παραγωγή αγαθών στο νοικοκυριό και στο ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, <p>ΔΕ1: να συμπεραίνουν ότι οι φυσικοί πόροι δεν είναι ανεξάντλητοι</p>
	<p>1.5. Οικογένειες και σύγχρονος τρόπος ζωής: Αλλάζω και προσαρμόζομαι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν τις αλλαγές στην οικονομική και διοικητική οργάνωση του νοικοκυριού σήμερα, όπως για παράδειγμα τη μείωση της οικιακής παραγωγής, την αύξηση του καταναλωτισμού, την οικονομική ανεξαρτησία της γυναίκας κ.ά., • να επιχειρηματολογούν για την αναγκαιότητα καταμερισμού των εργασιών στα μέλη της σύγχρονης οικογένειας και τη σημασία της ισότητας,

		<ul style="list-style-type: none"> • να αξιολογούν την παροχή υπηρεσιών που προσφέρεται μέσα στην οικογένεια αμισθί, • να επιχειρηματολογούν για την αξία της οικιακής παραγωγής στην αντιμετώπιση των δυσκολιών και κρίσεων, • να περιγράφουν τις συνθήκες διαβίωσης στα σύγχρονα νοικοκυριά ως αποτέλεσμα των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, • να διασυνδέουν πιθανές αλλαγές στον τρόπο ζωής με οικονομικές αποφάσεις και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, • να εντοπίζουν και να ερμηνεύουν τα αίτια των προβλημάτων του νοικοκυριού και την επίδρασή τους στην οικογενειακή ζωή, • να εξηγούν με παραδείγματα την έννοια του κόστους και τη σημασία των εναλλακτικών λύσεων για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το νοικοκυριό και τον σύγχρονο τρόπο ζωής
	<p>1.6. Η αβεβαιότητα στη ζωή της οικογένειας: Κατανοώ και αντιμετωπίζω.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να δίνουν παραδείγματα από καθημερινές καταστάσεις αβεβαιότητας και αλλαγής στην οικογενειακή ζωή, • να προτείνουν εναλλακτικούς τρόπους δράσης μιας οικογένειας, προκειμένου να αντιμετωπίζει αλλαγές, όπως αλλαγή τόπου κατοικίας, διαζύγιο, γέννηση ή υιοθεσία ενός μωρού, ασθένεια, ανεργία, οικονομική καταστροφή κ.ά., • να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη προετοιμασίας και προνοητικότητας της οικογένειας για να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά αβεβαιότητες και αλλαγές, • να αναδεικνύουν τα οφέλη της εργασίας ενάντια στην αβεβαιότητα, • να κάνουν διάκριση των εννοιών: εργασία, αεργία, ανεργία, • να επιχειρηματολογούν σχετικά με το πρόβλημα της ανεργίας, με βάση το οικονομικό περιβάλλον ή την ατομική ευθύνη, • να συνοψίζουν τις επιπτώσεις της ανεργίας, • να εξηγούν έννοιες όπως δάνειο, αποταμίευση, ασφάλιση, • να προτείνουν εναλλακτικές λύσεις σχετικά με οικονομικά προβλήματα ενός νοικοκυριού, προκειμένου να προστατευτεί από τη φτώχεια, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται καθημερινές αποφάσεις και επιλογές,

		<p>ΔΕ-3: να αξιοποιούν αξιόπιστες ιστοσελίδες και ψηφιακούς πόρους σχετικά με απεικονιστικά (στατιστικά στοιχεία) για τα διαζύγια, τις υιοθεσίες, τη φτώχεια, την εργασία και την ανεργία και τη γενικότερη κατάσταση των οικογενειών στην Ελλάδα και τον κόσμο</p>
	Αφιέρωμα: Η προστασία της οικογένειας.	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν και να αναλύουν τους τρόπους με τους οποίους το κράτος προστατεύει την οικογένεια, τον γάμο, τη γονεϊκότητα και την παιδική ηλικία, • να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη ειδικής φροντίδας των πολύτεκνων οικογενειών, χηρών και ορφανών εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο
2. Τα οικονομικά της οικογένειας και η συμπεριφορά του καταναλωτή.	<p>2.1. Οργανώνω και διαχειρίζομαι τα οικονομικά της οικογένειάς μου.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να περιγράφουν και να ταξινομούν τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων ενός νοικοκυριού, • να αναγνωρίζουν τα στοιχεία ενός ατομικού ή οικογενειακού προϋπολογισμού, • να καταρτίζουν έναν απλό ατομικό ή οικογενειακό προϋπολογισμό, • να χαρακτηρίζουν έναν προϋπολογισμό ανάλογα, ως ισοσκελισμένο, ελλειμματικό, πλεονασματικό, • να επιχειρηματολογούν για την αξία της κατάρτισης προϋπολογισμού, • να προβληματίζονται για την αναγκαιότητα της προνοητικότητας κατά μελλοντικών κινδύνων, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: Να εξασκηθούν σε ψηφιακές εφαρμογές δημιουργίας ατομικού ή οικογενειακού προϋπολογισμού που μπορεί να χρησιμοποιηθούν από το νοικοκυριό
	<p>2.2. Θέτω στόχους και παίρνω αποφάσεις.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά ενός έξυπνου στόχου, • να αξιολογούν έναν στόχο, • να εξηγούν τα στάδια λήψης απόφασης, • να προβληματίζονται για την προσωπική ευθύνη στις συνέπειες της απόφασης, • να αναλύουν και να αξιολογούν τους παράγοντες για να οδηγηθούν σε σωστές αποφάσεις, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων για την επίλυση προβλημάτων, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία web2.0 για να οργανώνουν και να

		εμπεδώνουν τις γνώσεις τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων
	2.3. Καθορίζω ένα προσωπικό σχέδιο ως καταναλωτής.	<ul style="list-style-type: none"> • να αξιολογούν τις προσωπικές τους δαπάνες, • να ιεραρχούν τις δαπάνες τους, • να προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την καταναλωτική συμπεριφορά του νοικοκυριού, • να περιγράφουν μοτίβα καταναλωτικής συμπεριφοράς, • να διακρίνουν τα διάφορα συστήματα πληρωμών, • να περιγράφουν τις επιπτώσεις της καταναλωτικής συμπεριφοράς στην παραγωγή και την κατανάλωση, • να διασυνδέουν τις καθημερινές επιλογές τους με την προσωπική τους ευημερία και το ευρύτερο περιβάλλον
	Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία που διευκολύνουν τη λήψη οικονομικών αποφάσεων αλλά και εφαρμογών web 2.0 που θα τους/τις διευκολύνουν να οργανώσουν και να παρουσιάσουν τις ιδέες τους σε θέματα οικονομικών αποφάσεων
	2.4. Αναπτύσσω δεξιότητες αειφόρου κατανάλωσης.	<ul style="list-style-type: none"> • να περιγράφουν τον κύκλο ζωής των αγαθών για έναν καταναλωτή/νοικοκυριό, • να υιοθετούν υπεύθυνη καταναλωτική συμπεριφορά όσον αφορά την ανακύκλωση, την υπερκατανάλωση, • να εκφράζουν προβληματισμό και να επιχειρηματολογούν για την πιθανή υπερχρέωση και τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την αλόγιστη χρήση πιστωτικών καρτών και δανείων, • να προσδιορίζουν τις αρχές της αειφόρου κατανάλωσης • να εκτιμούν και να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη αλλαγής των δυτικών καταναλωτικών προτύπων και των επιπτώσεων της υπερκατανάλωσης, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται: την υπεύθυνη οικονομική συμπεριφορά και την αειφόρο κατανάλωση
	Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να ενστερνίζονται και να εφαρμόζουν τις αρχές της αειφορικής κατανάλωσης, όσον αφορά τις καταναλωτικές αποφάσεις τους,

		<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να αναφέρουν τρόπους διασφάλισης των οικονομικών συναλλαγών διά ζώσης και στο διαδίκτυο
	<p>2.5. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και τον ρόλο τους στο πλαίσιο της αγοράς.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν την έννοια της επιχείρησης και να βρίσκουν ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις με τα νοικοκυριά, • να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά μιας οικογενειακής επιχείρησης, • να διακρίνουν τις δημόσιες από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, • να διακρίνουν τις επιχειρήσεις ανάλογα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παράγουν, • να επιλέγουν για τις αγορές τους επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε δράσεις με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο, • να ορίζουν και να ερμηνεύουν τον ρόλο των εργατικών σωματείων και την ενδεχόμενη επίδρασή τους στα νοικοκυριά, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τη σχέση μεταξύ νοικοκυριών και επιχειρήσεων. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να επισημαίνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των παραδοσιακών οικογενειακών επιχειρήσεων.
	<p>2.6. Γνωρίζω τις οικονομικές μονάδες και τον ρόλο τους σε σχέση με το κράτος.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν την έννοια του κράτους • να κατανοούν ότι οι παραγωγικοί συντελεστές χρησιμοποιούνται από όλες τις οικονομικές μονάδες, δηλαδή τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και το κράτος, • να εξηγούν με επιχειρήματα τη σημασία της παροχής δημόσιων αγαθών από το κράτος (κοινωνική πρόνοια), • να ορίζουν την έννοια του φόρου και να ταξινομούν τους φόρους με βάση διάφορα κριτήρια, • να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της επιβολής φόρων και για την αναγκαιότητα απόκτησης φορολογικής ηθικής, • να αναλύουν την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ νοικοκυριών και κράτους • να συνθέτουν το οικονομικό κύκλωμα (διάγραμμα κυκλικής ροής), • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται τις οικονομικές μονάδες, • ΔΕ-3: να διακρίνουν την ανάγκη ψηφιακού μετασχηματισμού της οικογένειας μέσω της χρήσης του taxisnet.gr

	<p>Αφιέρωμα: Ελεύθερη αγορά ή Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Λ.Ο.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να έρχονται σε επαφή με την εμπειρία της αγοραπωλησίας προϊόντων σε περιβάλλον ελεύθερης αγοράς (δυνάμεις ζήτησης και προσφοράς), • να περιγράφουν την έννοια της προσφοράς και της ζήτησης σε περιβάλλον ελεύθερης αγοράς και πώς συσχετίζονται μεταξύ τους, • να αναφέρουν τις βασικές αρχές της αλληλέγγυας οικονομίας, • να διακρίνουν την αλληλέγγυα οικονομία από την ιδιωτική, • να δίνουν παραδείγματα οικονομικών δραστηριοτήτων αλληλέγγυας οικονομίας
<p>3. Οικιακή ευημερία και ικανότητες.</p>	<p>3.1. Σέβομαι τους πόρους, σέβομαι το περιβάλλον της οικίας μου.</p> <p>3.1.1. Περιβάλλον, πόροι, πηγές ενέργειες, κυκλική οικονομία και βιώσιμη ανάπτυξη.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p> <p>3.1.2. Φυσικές καταστροφές και οικολογική κρίση, οικολογικό αποτύπωμα.</p>	<p>Οι μαθητές /-τριες να είναι σε θέση να σέβονται τους πόρους και το περιβάλλον της οικίας τους με στόχο την ενσυναίσθηση και την ευαισθησία.</p> <p>Οι μαθητές /-τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν βασικές έννοιες του περιβάλλοντος όπως το οικοσύστημα, η χλωρίδα, η πανίδα κ.ά., • να αναφέρουν τις διάφορες μορφές φυσικών πόρων, καθώς και τα προβλήματα από τη χρήση ορυκτών πόρων, • να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, • να ορίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και να απαριθμούν τις διαστάσεις-πυλώνες της, • να είναι ενημερωμένοι/-ες για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030, • να απαριθμούν τα πλεονεκτήματα της κυκλικής οικονομίας, • ΔΕ-1: να αξιολογούν δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης <ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν την έννοια της οικολογικής κρίσης, • να κατονομάζουν τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα που δημιουργούν την οικολογική κρίση, τις αιτίες και τις συνέπειές τους για το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία, • να ορίζουν και να διακρίνουν τις διάφορες μορφές φυσικών καταστροφών, • να αναφέρουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, • να ορίζουν την έννοια του οικολογικού αποτυπώματος και να περιγράφουν τη

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<p>σημασία του σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο,</p> <ul style="list-style-type: none"> • να αντιλαμβάνονται γιατί επιβάλλονται περιβαλλοντικοί φόροι, όπως στην πλαστική σακούλα, στη βενζίνη και στα ορυκτά καύσιμα γενικότερα <hr/> <p>ΔΕ-1: να είναι ενημερωμένοι/-ες για τους τρόπους προφύλαξης από τις φυσικές καταστροφές</p>
	<p>3.1.3. Πρακτικές αειφορίας, βιώσιμες πόλεις, βιώσιμο σχολείο.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν τις έννοιες της αειφορίας, του βιώσιμου σχολείου και της βιώσιμης πόλης, • να διακρίνουν την επαναχρησιμοποίηση από την ανακύκλωση, • να εκτιμούν την αξία της ανακύκλωσης και τη διασύνδεσή της με την κυκλική οικονομία, • να αναγνωρίζουν τις βασικές κατηγορίες των απορριμμάτων, • να επιδιώκουν τη μείωση της ποσότητας των απορριμμάτων, • να αναγνωρίζουν τη σημασία της περιβαλλοντικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων, • να είναι ενημερωμένοι/-ες για το έργο ορισμένων περιβαλλοντικών οργανώσεων, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να αναγνωρίζουν στοιχεία της βιώσιμης κατοικίας, της βιώσιμης πόλης και του βιώσιμου σχολείου
	<p>3.2. Διαχειρίζομαι την κατοικία με στόχο την ανάληψη πρωτοβουλιών.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε θέματα κατοικίας.</p>
	<p>3.2.1. Η κατοικία και η σημασία της για τον άνθρωπο στον χώρο και στον χρόνο: τύποι και μορφές.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να αναφέρουν τη σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο, • να περιγράφουν τους τύπους και τις μορφές κατοικίας, • να αναφέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής παραδοσιακής κατοικίας ανάλογα με την περιοχή, (ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα), • να δίνουν παραδείγματα ελληνικής παραδοσιακής κατοικίας και οικισμών, • να αναφέρουν τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή κατοικίας, (ασφάλεια, ιδιωτικότητα, λειτουργικότητα, οικονομία, κοινωνική καταξίωση), • να εξηγούν ότι οι οικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την επιλογή τύπου/μορφής της κατοικίας,

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-2: να επιχειρηματολογούν για την αναγκαιότητα προστασίας και διατήρησης παραδοσιακών κατοικιών και οικισμών, • ΔΕ-3: να εκφράζονται δημιουργικά χρησιμοποιώντας συνεργατικά web2.0 εφαρμογές με θέμα σχετικό με την κατοικία
	<p>3.2.2. Διαμορφώνω την κατοικία και τον χώρο εργασίας μου: θέματα λειτουργικότητας και αισθητικής.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ονομάζουν τα στοιχεία σχεδιασμού, (χώρος, μορφή και σχήμα, γραμμή, υφή και χρώμα), • να περιγράφουν τις αρχές σχεδιασμού μιας κατοικίας, (ισορροπία, ρυθμό, έμφαση, κλίμακα, αναλογία και αρμονία), • να περιγράφουν την επίδραση που έχει η διακόσμηση της κατοικίας στον άνθρωπο, με όρους που σχετίζονται με την άνεση, την υγιεινή και την ανθρώπινη ψυχολογία, • να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν τα στοιχεία εκείνα που συνάδουν με τις βασικές αρχές σχεδιασμού, όταν καλούνται να πάρουν αποφάσεις σχετικές με την εσωτερική διακόσμηση, • να αναγνωρίζουν τη λειτουργία και τη σημασία του σχεδίου τόσο ως εργαλείου επίλυσης τεχνικών ή άλλων προβλημάτων όσο και ως μέσου επικοινωνίας, • να εξηγούν ότι οικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την επιλογή της διακόσμησης της κατοικίας και του χώρου εργασίας • ΔΕ-2: να επιχειρηματολογούν για την ανάγκη συνδυασμού της αισθητικής του χώρου με τον σεβασμό στην παράδοση και στο ευρύτερο περιβάλλον
	<p>3.2.3. Οικο-τεχνολογία: εξελίξεις και επιπτώσεις.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός «έξυπνου» σπιτιού, • να χρησιμοποιούν εφαρμογές και αξιόπιστους και κατάλληλους ιστότοπους για να ενημερωθούν για θέματα σε σχέση με την κατοικία τους, • να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε δημιουργικές εργασίες που διαπραγματεύονται τη σύγχρονη κατοικία, • ΔΕ-2: να εκτιμούν και να αναδεικνύουν τη λειτουργικότητα και τον αειφορικό χαρακτήρα της λαϊκής παραδοσιακής οικοτεχνολογίας

	Αφιέρωμα: Πράσινη κατοικία.	<ul style="list-style-type: none"> • να αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας και οικοσκευής ενός «πράσινου σπιτιού», • να υιοθετούν συμπεριφορές και να υπερασπίζονται τις αλλαγές που μπορούμε να κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή για να μειώσουμε την κατανάλωση φυσικών πόρων, τις εκπομπές άνθρακα, που συμβάλλουν στην αλλαγή του κλίματος, ή το οικολογικό αποτύπωμα των κατοικιών μας
	3.3. Επιλέγω την ενδυμασία μου με στόχο την προσαρμοστικότητα.	Οι μαθητές/-τριες είναι σε θέση να γνωρίζουν τη διασύνδεση της ενδυμασίας με την οικολογική συνείδηση, την αναγκαιότητα φροντίδας της και τους τύπους ενδυμασίας αλλά και τη σωστή επιλογή ανάλογα με την εργασία.
	3.3.1 Γνωριμία με τον κόσμο του ενδύματος ως διαχρονική ανάγκη και ως οικολογικό αποτύπωμα. <hr/> Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εξηγούν την αναγκαιότητα της ενδυμασίας και την εξέλιξή της ανά τους αιώνες, • να ανακαλύψουν τις επιπτώσεις που έχει η μαζική παραγωγή ρούχων τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο, • να αναγνωρίζουν και να διατυπώνουν τη σημασία της οικολογικής συνείδησης στη διαδικασία επιλογής και διαχείρισης των ενδυμάτων συσχετίζοντάς τη με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης που έχει θέσει ο ΟΗΕ, • να αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας από κοινού σε εργασίες που διαπραγματεύονται το ένδυμα ως ανάγκη και οικολογικό αποτύπωμα, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-2: να εξηγούν την αναγκαιότητα της ενδυμασίας και την εξέλιξή της ανά τους αιώνες
	3.3.2 Επιλέγω και φροντίζω την ενδυμασία μου: τύποι ένδυσης – μόδα.	<ul style="list-style-type: none"> • να εξηγούν τη σημασία της ενδυμασίας στη ζωή του ανθρώπου, • να γνωρίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της μόδας, • να αποκτούν γνώσεις σχετικά με τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής της ενδυμασίας, καθώς και τους διάφορους τύπους ένδυσης, • να επιχειρηματολογούν στο ότι η μόδα είναι ένας παγκόσμιος, μη λεκτικός τρόπος επικοινωνίας, • να αναγνωρίζουν τη συσχέτιση της φροντίδας της ενδυμασίας με την υγεία του ανθρώπου,

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν τη σχέση υγείας-ενδυμασίας, • να επεξεργάζονται κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση επιλογής ενός υφάσματος ή ενδύματος και να το συσχετίζουν με την υγεία, την οικονομία και το περιβάλλον, • να παρατηρούν και να εξηγούν τις ετικέτες των υφασμάτων και τα διεθνή σύμβολα, • να αναγνωρίζουν τις κοινωνικές και οικονομικές επιρροές που δέχονται κατά τη διαδικασία των επιλογών (είδη ένδυσης) και να ενεργούν ως σωστοί καταναλωτές <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-2: να ερμηνεύουν την εξέλιξη της ενδυμασίας ως συνάρτηση της αλλαγής των αιώνων «από τον χιτώνα στην πασαρέλα», • ΔΕ-2: να κατανοούν τη σημασία της ενδυμασίας ως συνεκτικού κρίκου των λαών με κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο «Η βράκα ως στοιχείο του μεσογειακού πολιτισμού»
	<p>3.3.3 Καταναλωτής και ενδυμασία. Εργασία, προσωπικότητα και ενδυμασία.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να συνδυάζουν τα οικονομικά του νοικοκυριού με την αγορά προϊόντων ένδυσης, • να ξεχωρίζουν πότε η αγορά ενδυμασίας αποτελεί απαραίτητη ανάγκη και πότε απλώς μια επιθυμία, • να υιοθετούν σωστή καταναλωτική συμπεριφορά στον τομέα της ενδυμασίας σε σχέση με τις πραγματικές τους ανάγκες, • να περιγράφουν τον κύκλο παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων ένδυσης, • να στέκονται κριτικά απέναντι σε επιλογές κατανάλωσης, στην παγκοσμιοποιημένη αγορά ενδύματος, • να παίρνουν πρωτοβουλίες παραγωγής προϊόντων ένδυσης, • να συσχετίζουν το φθινό κόστος των προϊόντων ένδυσης με τις συνθήκες παραγωγής των ενδυμάτων σε χώρες υπό ανάπτυξη, • να ερμηνεύουν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής και της πώλησης των ενδυματολογικών προϊόντων, • να μπορούν ως καταναλωτές να υιοθετούν αγορές ενδυματολογικών προϊόντων που αναδεικνύουν την προσωπικότητά τους, • να εξηγούν τη σημασία του ενδυματολογικού κώδικα στον εργασιακό χώρο, • να κατονομάζουν ποιότητες υφασμάτων φιλικών προς το περιβάλλον, • να αντιλαμβάνονται την ύπαρξη της παιδικής εργασίας στον χώρο του ενδύματος

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<p>και την εκμετάλλευση των παιδιών σε συνάρτηση με τη μηδενική φτώχεια,</p> <ul style="list-style-type: none"> • να περιγράψουν το Δίκαιο Εμπόριο, που έχει ως στόχο την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων μέσω μιας βιώσιμης, δίκαιης, ηθικής και υπεύθυνης προσέγγισης της παραγωγής, της αγοράς και της κατανάλωσης προϊόντων, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να κατανοούν ότι η μόδα μπορεί να επηρεάσει την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας συνδυάζοντάς τη με νέα ψηφιακά εργαλεία αγοράς, • ΔΕ-3: να γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτρονικού εμπορίου σε προϊόντα ένδυση, • ΔΕ-3: να πραγματοποιούν ηλεκτρονικές αγορές, • ΔΕ-3: να αναφέρουν πού μπορούν να απευθυνθούν σε περίπτωση προβλήματος κατά τη διάρκεια μιας διά ζώσης ή ηλεκτρονικής αγοράς, • ΔΕ-3: να αναφέρουν τους τρόπους προστασίας κατά τη διαδικτυακή αγορά
	<p>3.4. Προσέχω και φροντίζω τη διατροφή μου με στόχο την υπευθυνότητα.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση: να κάνουν ποιοτικές διατροφικές επιλογές, να σχεδιάζουν προγράμματα ισορροπημένης διατροφής για τους/τις ίδιους/-ες, την οικογένειά τους, τους φίλους/-ες τους, και να εξηγούν τη φράση «Μέτρον άριστον» σε θέματα διατροφής.</p>
	<p>3.4.1. Διατροφή και υγεία.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<p>Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να κατονομάζουν τα οφέλη που προσφέρει η διατροφή στη ζωή, • να επιχειρηματολογούν ότι η πρόληψη ασθενειών περνά και μέσα από τις διατροφικές τους επιλογές, • να αναλύουν την έννοια «υγιεινή διατροφή» και να τη συνδέουν με προσωπικές επιλογές, • να εντοπίζουν πληροφορίες και να αποκτούν γνώσεις για έναν βιώσιμο τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση, • να κατονομάζουν τρόπους αειφόρου ανάπτυξης που σχετίζονται με τη διατροφή, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν ότι η σωστή επιλογή δε σχετίζεται άμεσα με το υψηλό οικονομικό κόστος, • ΔΕ-2: να συγκρίνουν τον τρόπο διατροφής από την αρχαιότητα έως σήμερα,

		<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να είναι σε θέση να κάνουν μία ηλεκτρονική παραγγελία σχετικά με τη «Διατροφή»
	<p>3.4.2. Θρεπτικά συστατικά: θερμιδογόνα και μη θερμιδογόνα.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνουν και να κατονομάζουν τις έννοιες θερμιδογόνα (πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, λίπη) και μη θερμιδογόνα θρεπτικά συστατικά (βιταμίνες, μέταλλα, άλατα, ιχνοστοιχεία, νερό, αντιοξειδωτικές ουσίες), • να αναγνωρίζουν ποια θρεπτικά συστατικά δίνουν ενέργεια και ποια όχι, • να αναγνωρίζουν τα θρεπτικά συστατικά των διαφόρων τροφών και την επίδρασή τους στην υγεία και τη σωματική ανάπτυξη, • να εξηγούν γιατί άλλες τροφές έχουν υψηλή και άλλες χαμηλή διατροφική αξία, • να αναγνωρίζουν την αξία των αντιοξειδωτικών ουσιών, • να διατυπώνουν τη σπουδαιότητα των θρεπτικών συστατικών για την ανθρώπινη υγεία, • να βελτιώνουν τις διατροφικές τους συνήθειες, • να παρουσιάζουν τα πλεονεκτήματα μιας πλούσιας σε θρεπτικά συστατικά διατροφής, • να προσανατολίζονται προς τροφές περισσότερο υγιεινές, θρεπτικότερες, γευστικότερες, οι οποίες παράγονται με μεθόδους που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον και βελτιώνουν το οικονομικό ισοζύγιο. • ΔΕ-3: να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για την καταγραφή και τον υπολογισμό των θερμίδων που καταναλώνουν (π.χ. εφαρμογές κινητών).
	<p>3.4.3. Ενεργειακές ανάγκες και ενεργειακό ισοζύγιο στη διατροφή.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να υπολογίζουν τις καθημερινές ενεργειακές ανάγκες του οργανισμού, • να ορίζουν την έννοια του βασικού μεταβολισμού και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν, • να καταλαβαίνουν την έννοια του ενεργειακού ισοζυγίου ως ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους, • να γνωρίζουν ότι τα θρεπτικά συστατικά της τροφής, τα οποία παρέχουν ενέργεια στον οργανισμό, είναι οι υδατάνθρακες, τα λίπη και οι πρωτεΐνες, • να συσχετίζουν την ενεργειακή πρόσληψη με το είδος και την ποιότητα των τροφίμων, • να υπολογίζουν την ενέργεια που δίνουν τα τρόφιμα στον οργανισμό, • να κατανοούν τις πληροφορίες που παίρνουν από τις ετικέτες τροφίμων,

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ερμηνεύουν τη σχέση μεταξύ ενεργειακού ισοζυγίου, φυσικής δραστηριότητας και σωματικού βάρους για την προώθηση της υγείας, • να εξηγούν την έννοια του ενεργειακού ισοζυγίου ως ένδειξη μεταβολής του σωματικού βάρους και συνεπώς ως ένδειξη υγείας, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν για τη σημασία της αποφυγής κακών διατροφικών επιλογών σε διάφορες ηλικιακές ομάδες, καθώς αυτή αποτελεί στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης, • ΔΕ-1: να περιγράφουν τη νέα διατροφική τάση, η οποία ονομάζεται sustainability και στοχεύει στη μείωση των αποβλήτων από τα τρόφιμα, • ΔΕ-1: να επιλέγουν τις πρώτες ύλες και να προετοιμάζουν την τροφή, καθώς με τον τρόπο αυτό ενισχύεται ο προϋπολογισμός της οικογένειας αλλά και το θρεπτικό αποτύπωμα της τροφής.
	<p>3.4.4. Ομάδες τροφίμων.</p> <hr/> <p>Ενότητα: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν τι είναι τα τρόφιμα, πώς ομαδοποιούνται και ποιες είναι οι κατάλληλες επιλογές τροφίμων για την υγεία και ευεξία. • να αναγνωρίζουν τις ομάδες τροφίμων: γάλα και γαλακτοκομικά, φρούτα και χορταρικά, δημητριακά και ψωμί, κρέας-ψάρι-όσπρια, λίπη και έλαια, γλυκίσματα-ροφήματα-ποτά, • να προσδιορίζουν την ομάδα/κατηγορία όπου ανήκει κάθε τρόφιμο, ανάλογα με τα διάφορα κριτήρια, • να διαπιστώνουν τη διαφοροποίηση της θρεπτικής αξίας τόσο των ομάδων τροφίμων, όσο και των τροφίμων της ίδιας ομάδας, • να κατονομάζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διατροφικές μας επιλογές, • να υιοθετούν σωστές διατροφικές συνήθειες με απαραίτητες και ωφέλιμες τροφές, δημιουργώντας παράλληλα τη διατροφική πυραμίδα και υγιεινά πιάτα στη διάρκεια μιας ημέρας <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν για το ότι η σπατάλη τροφίμων επηρεάζει το περιβάλλον και σχετίζεται άμεσα με την ανακύκλωση και τη βιωσιμότητα του πλανήτη, • ΔΕ-1: να αναγνωρίζουν τους κινδύνους που δημιουργούνται στην υγεία και στο

	<p>περιβάλλον από την κατανάλωση των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους η αποθήκευση και η παρασκευή των τροφίμων πρέπει να έχει ως βασικό άξονα την αειφορία
<p>3.4.5. Τρόφιμα, ποικιλία και ποιότητα τροφίμων: από την αγορά στην αποθήκευση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να εξηγούν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής και της πώλησης των αγαθών, • να αναφέρουν τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγή των τροφίμων, • να επιχειρηματολογούν για το ότι η σπατάλη τροφίμων επηρεάζει το περιβάλλον και σχετίζεται άμεσα με την ανακύκλωση, • να αναγνωρίζουν πληροφορίες που τους δίνουν οι ετικέτες των τροφίμων, • να αναγνωρίζουν τι είναι τα βιολογικά καλλιεργημένα τρόφιμα, • να δικαιολογούν την αναγκαιότητα κατανάλωσης βιολογικών τροφίμων για τον οργανισμό, • να αναγνωρίζουν σε ετικέτα τροφίμου ή προϊόντος τη σήμανση που καθορίζει εάν το τρόφιμο ή το προϊόν είναι πιστοποιημένο ως βιολογικό, • να εισηγούνται τρόπους με τους οποίους μπορούν να καταναλώνουν συχνότερα βιολογικά καλλιεργημένα τρόφιμα στο σχολείο, στο σπίτι και στην κοινότητα, • να διακρίνουν τη σήμανση των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων, • να αναγνωρίζουν τι είναι τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα,. • να προβαίνουν σε δράσεις ως σωστοί και ενεργοί πολίτες για να διασφαλίζουν την καλή τους υγεία, • να επιλέγουν μεθόδους συντήρησης ανάλογα με το τρόφιμο, • να συνειδητοποιούν για ποιον λόγο πρέπει να επιλέγουμε να καταναλώνουμε προϊόντα που περιέχουν λίγα τροφοχιλιόμετρα, • να αναγνωρίζουν το γεγονός ότι τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα έχουν υψηλή ποιότητα,
<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-3: να διερευνούν εφαρμογές για έξυπνες ηλεκτρονικές συσκευές οι οποίες παρέχουν έγκυρη πληροφόρηση σχετικά με την επικινδυνότητα των προϊόντων ως προς τις αλλεργίες, την τοξικότητα, την πιθανότητα εμφάνισης καρκίνου, τους ερεθισμούς κ.ά.
<p>3.4.6 Σχεδιασμός γευμάτων και οικονομικό κόστος: φτιάχνω το</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να εξηγούν τον ρόλο της σωστής συχνότητας και της αναλογίας των ομάδων τροφίμων σε ένα ισορροπημένο γεύμα,

	εβδομαδιαίο μου διαιτολόγιο.	<ul style="list-style-type: none"> • να ερμηνεύουν πότε ένα γεύμα είναι ισορροπημένο, • να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν από τις εναλλακτικές επιλογές που συστήνονται ανά ομάδα τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη και τα οικονομικά τους, • να συντάσσουν ένα εβδομαδιαίο διαιτολόγιο, • να συνδέουν τη δημιουργία γευμάτων με το οικονομικό κόστος, • να διακρίνουν και να κατηγοριοποιούν τις εναλλακτικές λύσεις στον σχεδιασμό ενός εβδομαδιαίου διαιτολογίου, • να περιγράφουν τη μεσογειακή διατροφή και να τη λαμβάνουν υπόψη τους κατά τη σύνταξη του εβδομαδιαίου διαιτολογίου, • να συνδέουν ένα ισορροπημένο διαιτολόγιο, τόσο με την οικονομία όσο και την υγεία
	Αφιέρωμα: Μεσογειακή διατροφή.	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν την αξία της μεσογειακής διατροφής, • να συνδέουν τις διατροφικές συνήθειες με τη γεωγραφική θέση και τον πολιτισμό μιας περιοχής, • να συγκρίνουν τις διατροφικές τους συνήθειες με αυτές των γειτονικών λαών της Μεσογείου
	3.5. Μεριμνώ για την υγεία και την ασφάλεια.	Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να μεριμνούν αυτόνομα για την υγεία τους και να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους.
	3.5.1. Νοσήματα, πρόληψη, υγεία και οικονομία. <hr/> Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.	Οι μαθητές /-τριες να είναι σε θέση: <ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν τις έννοιες σωματική, ψυχική και κοινωνική υγεία, ευεξία, προαγωγή υγείας και νόσημα, • να εστιάζουν στην οικονομική διάσταση της προληπτικής ιατρικής, • να αναφέρουν τους επιβαρυντικούς παράγοντες και τους τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης νοσημάτων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, • να αναφέρουν τα νοσήματα που προλαμβάνονται με τον εμβολιασμό και τη σημασία του εμβολιασμού στη δημόσια υγεία, • να αναγνωρίζουν την αξία του ιατρού εργασίας και των ιατρικών εξετάσεων σε εργαζόμενους/-ες σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, • να δίνουν παραδείγματα για τις αρχές και τους στόχους του οικογενειακού προγραμματισμού, <hr/>

	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να διακρίνουν τα επίπεδα πρόληψης (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), • ΔΕ-3 να κατανοούν την αξία του προσυμπτωματικού ελέγχου και ειδικότερα του προγεννητικού
<p>3.5.2. Ατομική και κοινωνική υγιεινή και φροντίδα.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζουν την αξία της ατομικής και κοινωνικής υγιεινής και φροντίδας, • να δίνουν παραδείγματα ασθενειών που προκαλούνται από την απουσία ατομικής υγιεινής όπως: στοματικής υγείας, δερματοπάθειες κ.ά., • να αναγνωρίζουν τους κινδύνους στην ανθρώπινη υγεία από την έκθεση σε επιβλαβείς περιβαλλοντικούς παράγοντες όπως η ηλιακή ακτινοβολία, η ποιότητα του αέρα, η ποιότητα του νερού κ.ά., • να εκτιμούν το οικονομικό κόστος για προϊόντα και υπηρεσίες ατομικής υγιεινής και φροντίδας, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να εφαρμόζουν συνήθειες ατομικής υγιεινής σε ημερήσιο και εβδομαδιαίο χρονικό πλαίσιο, • ΔΕ-1: να διακρίνουν περιβαλλοντικούς παράγοντες που επιδρούν στη δημόσια υγεία
<p>3.5.3. Εθισμός, εξαρτησιογόνες ουσίες και πρόληψη.</p> <hr/> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν τις έννοιες του εθισμού και της εξάρτησης, • να κατονομάζουν τα διάφορα είδη εξαρτήσεων και εξαρτησιογόνων ουσιών, • να προσδιορίζουν τις επιπτώσεις του καπνίσματος, του αλκοόλ και των ναρκωτικών ουσιών στην ανθρώπινη υγεία, • να αναφέρουν τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες του εθισμού και της εξάρτησης, • να περιγράφουν το έργο οργανώσεων υποστήριξης των εξαρτημένων από ουσίες ανθρώπων, <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ-1: να επιχειρηματολογούν ενάντια στις λανθασμένες κοινωνικές αντιλήψεις για το κάπνισμα, το αλκοόλ και τις ναρκωτικές ουσίες
<p>3.5.4. Ατυχήματα και πρώτες βοήθειες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν την έννοια του ατυχήματος και των πρώτων βοηθειών, • να είναι σε θέση να κατονομάζουν παράγοντες πρόκλησης ατυχημάτων, • να δίνουν παραδείγματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση ατυχημάτων σε διάφορους χώρους και ειδικότερα σε χώρους εργασίας,

	<p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να είναι ενημερωμένοι/-ες για τα επιδημιολογικά χαρακτηριστικά των ατυχημάτων στις μεταφορές,
	<p>3.5.5. Υγεία και φορείς υποστήριξης.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να περιγράφουν τον τρόπο οργάνωσης του Εθνικού Συστήματος Υγείας, • να προσδιορίζουν φορείς προαγωγής υγείας στην παιδική και την εφηβική ηλικία, • να προσδιορίζουν τη σημασία της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την προαγωγή της υγείας των ευάλωτων ομάδων, όπως οι Ρομά, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι άστεγοι κ.ά., • να επιχειρηματολογούν σε θέματα αιμοδοσίας, δωρεάς οργάνων, μυελού των οστών και μεταμοσχεύσεων, • να δίνουν παραδείγματα για το οικονομικό κόστος της υγείας, • να αναγνωρίζουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, • να προσδιορίζουν τον ρόλο του διαπολιτισμικού μεσολαβητή, <p>• ΔΕ-2: να αποκτούν θετική στάση και συμπεριφορά έναντι των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες</p>
	<p>Αφιέρωμα: Φάρμακα και θεραπευτικές μέθοδοι.</p> <p>Θ.Π.: Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να ορίζουν την έννοια του φαρμάκου και της θεραπευτικής μεθόδου, • να διακρίνουν τις διάφορες κατηγορίες φαρμάκων ανάλογα με τη χρήση τους, • να αναγνωρίζουν την αξία και την επικινδυνότητα των φαρμάκων για την υγεία, • να ερευνούν το οικονομικό κόστος αγοράς φαρμάκων, • να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα των βοτάνων στην αντιμετώπιση ορισμένων ασθενειών, <p>• ΔΕ-3: να κατανοούν τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων</p>
Οικιακή Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	4.1. ΔΕ-1: Βιώσιμη ανάπτυξη και οικογένεια.	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των οριζόντιων Θεματικών Ενοτήτων.
	4.2. ΔΕ-2: Διαχρονικές αξίες και πολιτισμική κληρονομιά.	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των άλλων Θεματικών Ενοτήτων.

	4.3. ΔΕ-3: Ψηφιακός μετασχηματισμός και οικογένεια.	Αναφέρονται παραπάνω ως προσδοκώμενα επιλογής σε συνδυασμό με τα προσδοκώμενα των άλλων Θεματικών Ενοτήτων.
	Αφιέρωμα: Εμπιστοσύνη και πίστη στις συναλλαγές του νοικοκυριού.	Οι μαθητές /-τριες να είναι σε θέση: <ul style="list-style-type: none"> • να αναφέρουν τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη εμπιστοσύνης και πίστης στις οικονομικές συναλλαγές των νοικοκυριών, • να αναφέρουν τους κινδύνους και τις αρνητικές επιπτώσεις της διαφθοράς και της απάτης για τα νοικοκυριά όσον αφορά την εκπαίδευση, την εργασία, την οικονομία, την υγεία, την κατοικία, τη διατροφή, την ενδυμασία.

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών θα εφαρμοστεί πιλοτικά - σε συνδυασμό με τα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών - σε όλα τα Πρότυπα και Πειραματικά Γυμνάσια της χώρας κατά τα σχολικά έτη 2021-2022 και 2022-2023.

Από το σχολικό έτος 2023-2024 θα εφαρμοστεί σε όλα τα Γυμνάσια της χώρας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 4 Νοεμβρίου 2021

Η Υφυπουργός

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

